Emilia Hellsberg.
18 10/4. 77

Lärobok i Finska språket

af

V. R. Rockström.

Andra delen.

Andra genomsedda upplagan.

HELSINGFORS.
G. W. Edlunds förlag.

Företedt: Karl K. Tigerstedt.

Åbo, G. W. Wilén & Co:s boktryckeri, 1869.

Femtiosjunde lektion.

Min fader är i kyrkan.
Isäni on kirkossa.
Min bok är på bordet.
Kirjani on pöydällä.

§ 68. Då pronomen possessivum står som attribut uttryckes det i finskan genom suffix. Min, mitt, mina uttryckes i finskan genom suffixet **ni**.

Min moder är icke hemma.
Minun äitini ei ole kotona.

Anm. Framför det ord, som har suffix, kan deßutom genitivus af det motswarande personalpronomen stå.

Den här boken fick jag af min farbroder. För den här boken betalade min farbroder tre mark. Ringen, som är på mitt finger, är af guld. Jag får icke ringen bort från mitt finger. Guldsmeden, som bor i grannens gård, gjorde de här ringarne åt min syster, hwilken du såg i går, då du war hos oß. De här barnens föräldrar bo uti min gård. Min moder ger ofta mat åt de här barnen, ty barnens föräldrar äro så fattiga, att de emellanåt icke hafwa mat. Mannen, hwilken i går köpte bössan af min farbroder, är sockens befallningsman. Han flyttade för twå weckor sedan till den här socken.

Setäni muutti kaksi viikkoa sitte pois tästä pitäjästä. Minä en ota tätä sormusta, jonka ostin kultasepältä eilen, pois sormestani. Tämä on minun lakkini. Minä maksoin tästä lakistani viisi markkaa. Näitten poikien vanhemmat ostivat hiljan isältäni kaksi leiviskää jauhoja. Nimismies, jolla itsellä ei ole hevosta, meni minun hevosellani kaupunkiin, jossa hän viipyy kaksi päivää. Enoni, jonka talo on kylän takana, antoi uuden lakin veljelleni, joka käy koulua kaupungissa.

Femtioåttonde lektion.

Min broder är i skolan.
Veljeni on koulussa.
Min släda är sönder.
Rekeni on rikki.

§ 69. I nominativus sing. begagnas ordens stam, då suffix tillägges.

Min syster gick med grannens döttrar i kyrkan. Min knif är på bordet. Min häst, hwilken jag länge sökte i skogen, war på ängen, som är bakom den här byns åkrar. Min broder, som nyligen fick nya skridskor, skrinner på isen. Han kommer icke hem från isen, ehuru han wet, att jag wäntar honom. Jag har icke sådana skridskor som du har. Min ena skridsko gick sönder, då jag i går skrann på isen. Mannen, som sitter på stolen och röker tobak med min nya pipa, sade, att min farbroder, som bor i staden, kommer hit i morgon. Min ekstock, hwilken jag lemnade på sjöns strand, är borta.

Käteni on kipeä. Toinen luistimeni hukkui eilen. Nämät luistimet setäni osti minulle. Poika, joka luistelee luistimillani, ei ole tästä kylästä. Köyteni, jonka jätin tuvan naulaan, kun menin metsään, on nyt pois. Mies, joka polttaa tupakkaa isännän uudella piipulla, on sukulaiseni. Minä en tiedä, mitä hän tekee täällä. Veitseni, josta maksoin kylän sepälle kaksi markkaa, hukkui metsään. Sellaista veistä minä en enää saa. Tyttö, joka tuli tänne myllärin vaimon kanssa, on minun sisareni. Jos annat kirjani pienelle veljelleni, niin hän repii sen rikki. Ukko, jonka kanssa isäni puhui, kun lähdimme tuvasta ulos, tuli eilen meille.

Femtionionde lektion.

Jag fick den här boken af din farbroder.
Minä sain tämän kirjan sedältäsi.
Dina bröder hafwa goda böcker.
Veljilläsi on hyviä kirjoja.

§ 70. Din, ditt, dina uttryckes i finskan genom suffixet si.

Hwem är den der mannen, som står wid dörren och talar med husbonden? Han är din granne. Af hwem fick du den der boken, hwilken din syster nu håller i handen? Jag fick den af din broder, som war hos oß nyligen. Åt hwem förde din moder brödet, som war på bordet? Hon förde brödet åt den fattiga gumman, som bor i din gård. Hwar är din fader? Jag wet icke. Hwarifrån äro de der männen, hwilka stå framför badstugan? De äro från kyrkbyn. Hwad sade din farbroder åt de der gos-

ſarne, hwilka ſtå på gården? Han befallte dem bort. Uti boken, hwilken jag tog från din wäſka, finnes mycket bilder. Hwarföre gifwer du icke din bilder-bok åt den der gosſen? Jag gifwer icke min bilder-bok åt honom, ty jag wet, att han icke förſtår att hålla böcker wäl.

Kutka nuo miehet ovat? Emme tiedä. Kenen tuo kuvakirja on, jota pieni veljesi katselee? Se on minun kuvakirjani. Keltä sinä sait tuon kuvakirjan? Minä sain sen enoltasi, joka kävi meillä kaksi päivää sitte. Keitä tuo poika hakee? Hän hakee veljiäsi, jotka ovat kalassa naapurin poikien kanssa. Miksi sisaresi ei vie noita kiuluja myllärin taloon? Hän ei tohdi, sillä siellä on vihainen koira. Poika, joka haki isääsi, meni kohta niitylle, kun sisariltani sai kuulla, että isäsi oli siellä.

Sextionde lektion.

Mina bröder komma icke ännu från ſkolan.
Veljeni eivät vielä tule koulusta.
Dina föräldrars gård är ſtor.
Vanhempiesi talo on iso.

§ 71. Om ordet, till hwilket ſuffix fogas, ſlutar med konſonant, ſå bortfaller denna framför ſuffixet.

Min boks permar äro ſönder. Om du icke förſtår att hålla dina böcker wäl, ſå göra dina föräldrar rätt deri, att de icke köpa åt dig böcker. Mina böcker blefwo i din wäſka. Hwad finnes uti den flaſkan, ſom ſtår på ditt bord? Uti den finnes godt bläck. Om du will, ſå får du hälla ifrån den bläck

i ditt bläckhorn. Hwart satte du mina pennor, hwilka woro på bordet? Jag satte dem i min bordslåda, uti hwilken äfwen mina pennor äro. Min fader befallte mig hemta åt dig boken, hwilken du i går begärde af honom. Han sade, att du icke får gifwa den åt andra. Gossen, som söndrade din knifs skaft, bor i den kojan, uti hwilken du i går war med dina syskrar.

Poika, joka meni kamariisi, särki veljeni tolpon. Siitä veljeni häntä torui. Sinä saat luistella luistimillani, jotka eilen jäivät kamarisi nurkkaan. Muille sinä et saa antaa niitä. Siinä teet oikein, ettet anna luistimiasi tuolle pojalle, sillä hän ei ymmärrä pitää niitä hyvin. Minä ostin kauppamieheltä, joka asuu isäsi talossa, hyviä kyniä ja pullon läkkiä, joista maksoin yhteen kaksi markkaa. Kuinka paljo sinä maksoit niistä kirjoista, jotka panit pöytälaatikkoosi? Minä maksoin niistä kahdeksan markkaa.

Sextioförsta lektion.

Wår fader är i kyrkan.
Isämme on kirkossa.
Jag känner icke edra wänner.
Minä en tunne teidän ystäviänne.

§ 72. Wår, wårt, wåra uttryckes i finskan genom suffixet **mme**, eder, edert, edra genom suffixet **nne**.

Wattnet uti wår brunn är så grumligt, att wi icke kunna dricka det. Derföre wille wi taga watten från eder brunn, uti hwilken finnes godt

watten. Mjölnaren, som är eder granne, köpte wår häst. Wår fader, som sjelf nu icke har någon häst, får, då han behöfwer, häst af eder farbroder, som har mycket hästar. Om wädret är lugnt i morgon, så fara wi med wår nya båt till kyrkan. En sådan båt gör icke hwarje man. I den här socken finnas icke många, hwilka kunna göra goda båtar. Wåra bröder, hwilka kommo hem från skogen, litet förrän du kom hit, berättade, att eder skog brinner. Wår afsigt är derföre nu att skynda till eder skog. Af gubben, hwilken nyligen flyttade till eder gård, fingo wi ofta höra trefliga berättelser.

Meidän talomme pellot ovat huonot, mutta niityt ovat hyvät. Teidän isällänne on niin hyvä talo, että monella miehellä koko tässä pitäjässä ei ole niin hyvää taloa. Miksi vesi kaivossanne on niin sakeaa? Sitä emme tiedä. Te ette saa ottaa vettä meidän kaivostamme joka päivä. Ilma oli tyyni, kun eilen menimme teidän pienellä paatillanne kirkolle. Kun tulimme takaisin, niin kävi kova tuuli. Keltä te kuulitte tämän kertomuksen? Me kuulimme sen sedältämme. Aikomukseni oli tulla teille eilen, mutta jäin kuitenkin kotia, kun sisareltanne, joka kävi meillä, sain kuulla, että aioitte mennä naapurinne luo.

Sextiotandra lektion.

Gossen läser sin lexa.
Poika lukee läksyänsä.
Barnet söker sina föräldrar.
Lapsi hakee vanhempiansa.

§ 73. Sin, sitt, sina uttryckes i finskan genom suffixet **nsa**.

Husbonden står bredwid sin lada,
isäntä seisoo latonsa vieressä.

§ 74. Suffixerna werka icke konsonantförmildring.

Gossen satte sin mössa på spiken. Min syster gladde sig öfwer det, att hon fick lof att gå till sina wänner, hwilka bo i kyrkbyn. Jag såg, att flickan, som sitter på stolen bredwid sin moder, satte perlorna, hwilka hon fick af sin kusin, på sin hals. Gossen, som sitter på stolen bredwid fönstret och wäntar hem sina föräldrar, är min kusin. Husbonden skickade sina drengar till eder skog, då han fick höra, att den brinner. Min kusin satte sina böcker och sitt bläckhorn, som war alldeles nytt, i sin wäska, då han begaf sig hem från skolan. Men då han kom hem och åter öppnade sin wäska, såg han, att bläckhornet war borta.

Poika, joka pani laukkunsa pöydälle, on orpanani. Veljilläni ei nyt ole aikaa mennä teidän poikanne kanssa jäälle, sillä he lukevat läksyjänsä. Sisareni pitää uudet helmensä, jotka hän hiljan sai ystävältänsä, minun pöytälaatikossani. Ukko, joka aukasi portin isällesi, käy kalassa joka päivä. Eilen ukko lähetti meille leiviskän kaloja. Hän saa pitää verkkonsa meidän ladossamme. Orpanani lähetti tämän kirjansa minulle, mutta minä en ota sitä, vaan lähetän sen hänelle takaisin, sillä minulla on itselläni kirjoja niin paljo kuin tarvitsen.

Sextiotredje lektion.

Gossen hemtade åt sin broder hans bok tillbaka.
Poika toi veljellensä hänen kirjansa takaisin.
Jag för åt gossarne deras pennor.
Minä vien pojille heidän kynänsä.

§ 75. Hans, hennes, deras uttryckes i finskan genom genitivus af personalpronomen jemte suffixet **nsa**.

Min fader sade, att i icke fån röra hans böcker, hwilka äro på bordet i hans kammare. Hwad förde du åt gossarne, hwilka leka i trädgården? Jag förde åt dem deras mössor. Hwarföre gret den der lilla flickan? Hon gret för det, att brodren tog hennes perlor från skåpet och satte dem på sin egen hals. Hwem är den der gamle gubben, hwars hår redan är alldeles grått? Han är wår farbroder. Mannen, som sitter på stenen framför wår bod och pratar med eder moder, blef förargad öfwer det, att jag tog hans knif. Gubben, som kom emot mig på gården, sade, att han dör af hunger, om andra menniskor icke hjelpa honom. Den, som kan, men icke will hjelpa sin nästa, har ett hårdt hjerta.

Jos teidän äitinne ei anna ruokaa tuolle köyhälle pojalle, joka seisoo ovella ja jonka on nälkä, niin hänellä on kova sydän. Se, jolla on hyvä sydän, auttaa, jos vaan taitaa, lähimmäistänsä. Suutari, jonka tölli on teidän talonne vieressä, toi jo sisarilleni heidän kenkänsä. Talon rengit ovat pahoillansa siitä, että isäntä heitä torui heidän työstänsä. Ukko, joka istuu tuolilla uunin edessä, on kovin vanha. Hänen kätensä vapisevat ja hiuksensa ovat ihan harmaat. Setänne, jonka kanssa

eilen kävin kalassa, kertoi minulle, että teidän aikomuksenne on muuttaa pois hänen talostansa.

Sextiofjerde lektion.

Är din fader hemma? Jo.
Onko isäsi kotona? On.
Gån i från skolan redan? Jo.
Menettekö koulusta jo? Menemme.

§ 76. Frågepartikeln **-ko, -kö,** fättes efter det ord, genom hwilket frågan betonas.

§ 77. Frågan beswaras genom upprepning af det ord, som har frågepartikeln.

Anm. Om swaret är ett verbum eller personalpronomen, iakttages den naturliga förändringen af person.

Går du till wår granne i morgon? Jo, om jag icke är sjuk. Köpte eder fader de här taflorna åt eder? Jo. Weten i, huru mycket han betalade för dem? Jo, han betalade för dem tillsammans fyra mark. Hwem är den der mannen, som har så mycken lärdom? Han är wår farbroder. Gråter din lilla broder? Jo, han gråter derföre, att han bet sig i tungan. Lär du dig gerna finska språket? Jo, det språket will jag gerna lära mig. Kan din fader så mycket finska, att han kan lära äfwen dig? Jo. Finnes i eder skola mycket elever? Jo. Förhöra lärarne eder hwarje lexa? Jo, om de blott hafwa tid.

Sinäkö se oletki? Minä. Luetteko läksyjänne vielä? Luemme. Joko teidän opettajanne ovat koulussa? Jo. Opettavatko opettajat nyt oppilaita?

Opettavat. Kuulustiko opettaja läksyäsi? Kuulusti. Opettaako opettajasi sinulle suomenkieltä? Opettaa. Opitko suomea kernaasti? Opin. Lukeeko teidän isänne, joka jo on niin vanha, että hänen hiuksensa ovat ihan harmaat, vielä joka päivä? Lukee. Lähettikö veljesi, joka käy koulua kaupungissa, sinulle sen kirjan, jota luit, kun minä tulin tänne? Lähetti.

Sextiofemte lektion.

Gifwer du din bok åt mig? Nej.
Annatko kirjasi minulle? En anna.
Köper din fader snart nya kläder åt dig? Nej.
Ostaako isäsi kohta uudet vaatteet sinulle? Ei osta.

§ 78. En fråga beſwaras nekande genom nekningsverbet jemte till detſamma hörande verbum.

Ämnar du gifwa dina nya ſkridſkor, hwilka du nyligen fick af din kuſin, åt honom tillbaka? Nej. Lemnen i edra böcker i ſkolan, då i gån hem? Nej, wi ſätta alltid, då wi begifwa oß från ſkolan, böckerna i wåra wäſkor och föra dem hem? Gifwa lärarne åt eder långa lexor? Nej de gifwa åt oß korta lexor, men wilja, att wi läſa dem wäl. Huru mycket betalade din fader för dina nya kläder, hwilka han köpte af ſkräddaren, ſom bor i wår gård? Det wet jag icke. Wet du, att blod nu rinner från din näſa? Jo, min lilla ſyſter ſtack mig med en nål i näſan, ſå att blodet började rinna. Läſer din fader nu dagens tidning? Nej. Weten j, om den mannen, ſom war här i går och ſom ſkänkte de här taflorna åt oß, bor i ſtaden eller på landet? Nej.

Lahjoittiko setäsi nämät uudet vaatteet sinulle? Ei, isäni osti ne samalta räätäliltä, jolta sinäkin ostit vaatteesi. Luitko lyhyttä läksyäsi niin kauan? Luin. Juokseeko verta sormestasi? Ei juokse. Oletko kotona taikka menetkö kylään huomenna? Sitä en vielä tiedä. Pistikö veljesi sanomalehden, jota hän luki, taskuunsa? Ei, hän pani sen pöytälaatikkoonsa, josta saat sen ottaa, jos tahdot. Tiedättekö, aikooko teidän isänne myydä talon, jonka hän osti pitäjän lukkarilta? Emme.

66.

Sextioſjunde lektion.

Hwem är i din kammare? Ingen.
Kuka sinun kamarissasi on? Ei kukaan.
Hwems är den här pennan? Ingens.
Kenen tämä kynä on? Ei kenenkään.

§ 79. En fråga, ſom inledes af ett ſjelfſtändigt frågeord, beſwaras nekande genom nekningsverbet jemte upprepande af frågeordet.

§ 80. Efter det upprepade frågeordet fogas då partikeln **-kaan**, el. **-kään.**

Anm. Om ſlutſtafwelſen i frågeordet är **-ka** el. **-kä**, ſå efterfogas endaſt **-an** el. **än.**

Hwart gån i nu? Ingenſtädes. Åt hwem gifwer du penningarne, hwilka du håller i handen? Åt ingen. Med hwem talade du, då wi kommo i kammaren? Med ingen. Hwad berättade för eder byns gamle gubbe, ſom gick bort härifrån, litet förrän jag kom hit? Juſt ingenting. Om hwad twiſta de der gummorna, hwilka ſtå wid brunnen? Om ingenting. Hwem ſöndrade fönſterrutan? Ingen. Hwarmed för-

driſwer din farbroder nu på ſin höga ålderdom ſin tid? Juſt med ingenting. Hwad orſak har du att påſtå, att den mannen, med hwilken du talade, är en hedning? Jag påſtår detta tillfölje deraf, att han icke har kunſkap om den ſanna och heliga Guden.

Mihin tämän talon isäntä nyt aikoo mennä? Ei mihinkään. Kuka seisoo teidän aittanne edessä? Ei kukaan. Koska sinä tulet meille? En koskaan. Mitä te nyt teette? Emme tee juuri mitään. Ketä tuo poika hakee? Ei ketään. Mistä syystä isäsi, joka nyt aikoo lähteä renkinsä kanssa kalaan, sinua torui? Siitä syystä, että särin ruudun hänen kamarinsa ikkunasta. Onko pakanoilla tietoa oikeasta Jumalasta ja hänen pyhästä sanastansa. Vieläkö isänne, jolla jo on niin paljo oppia, lukee yhtä ahkerasti kuin ennen? Vielä. Hän ei paljo muuta teekään kuin lukee.

"Oppia ikä kaikki."

67.
Sextioåttonde lektion.

Jag bör, ſkall gå.
Minun tulee, pitää mennä.
Jag måſte nu läſa min lexa.
Minun täytyy nyt lukea läksyäni.

Om du är kriſten menniſka, ſå bör du förſtå att hjelpa din näſta. Barnen böra lyda ſina föräldrar. Wi måſte bära wåra böcker hem från ſkolan. Jören icke gå bort från det här ſtället, förrän jag kommer tillbaka. Du bör komma ihåg, hwad jag ſäger. Hwem måſte ångra det, att han är flitig? Ingen. Wet du, hwarifrån den der unga gosſen är?

Nej. Hören i uppmärksamt, då lärarne lära eder? Jo, ty wi weta, att lärjungarne, om de wilja lära sig, måste uppmärksamt höra på allt, hwad lärarne säga. Den lärjunge, som är lat och icke har omsorg om sina lexor och andra arbeten, skall engång ångra sin illa anwända ungdomstid.

Meidän pitää nyt mennä kouluun. Minun täytyi kantaa veljenikin kirjat koulusta kotia. Joka ihmisen tulee tehdä työtä ja pyytää tietoa. Oppilaitten pitää tarkasti kuunnella ja muistaa kaikkia, mitä heidän opettajansa heille opettavat. Täytyykö teidän joka päivä olla koulussa? Täytyy. Mitä tuo vanha ukko, joka istuu kamarin ovella, kertoi sinulle? Hän puhui näin: "kun näen, kuinka te, hyvät lapset, olette ahkerat ja pidätte töistänne huolta, niin en muuta taida kuin kiittää teitä. Kun minä olin nuori, niinkuin te nyt olette, ja kävin koulua, niin olin laiska ja paha poika, josta syystä minusta tulikin huono mies. Minä saan nyt kovin katua pahasti vietettyä nuoruuteni aikaa, minä saan vanhalla iälläni elää taitamattomuudessa ja niin suuressa köyhyydessä, että minun täytyy hakea ruokaaniki muilta ihmisiltä.

68.

Sextionionde lektion.

Höga björkar wexa i trädgården.
Korkeita koivuja kasvaa puutarhassa.
I staden finnes breda gator.
Kaupungissa on leveitä katuja.

§ 81. Om a och ä föregås af vokal i flerstafwiga nominalstammar, så bortfalla de framför i.

Mycket ljus finnes i skåpet.
Paljo kynttilöitä on kaapissa.
Skator sitta på badstugans tak.
Harakoita istuu saunan katolla.

§ 82. I flerstafwiga nominalstammar förwandlas **a** till **o**, **ä** till **ö**, om **i** finnes i föregående stafwelsen eller två konsonanter föregå.

Kalfwar äro på gårdens äng.
Vasikoita on talon niityllä.

Anm. De hårda konsonanterna förmildras äfwen, då de börja bindstafwelsen till flerstafwiga nominalstammar, i hwilka bindvokalen med pluralis **i** bildar diftong.

Stadens gator äro breda. Små barn springa på stadens breda gator. I mången stad finnes smala gator. De höga björkarne, hwilka wexa på gårdens äng, hafwa långa och breda qwistar. Qwistarne hafwa gröna löf. Om wintrarne finnas icke gröna löf i träden. Hwad betalade du för ljusen, hwilka du köpte af handelsmannen? Sex mark och tio penni. Kommer icke din fader hit? Nej, han måste för wigtiga omständigheters skull wara hemma. Förden i redan mat åt kalfwarne, hwilka äro i fähuset? Jo. Hwad gör smedens hustru i skogen? Hon söker sina kalfwar, hwilka sluppo ut från fähuset och sprungo i skogen. Befallningsmannens lilla gosse, som är sju år gammal, stod wid brunnen och betraktade skatorna, hwilka sutto på tallens gröna qwistar. Sedan sprang han till fadren och sade: "jag såg, att skatorna hafwa både hwita och swarta fjädrar".

Talon pienet lapset istuvat nyt tuvassa pöydän ympärillä ja kuuntelevat vanhan tätinsä ker-

tomuksia. Syksyn pimeillä illoilla pienet lapset eivät tohdi olla ulkona. Kuinka vanha veljesi on? Hän on viiden vuoden vanha. Mitä hän itki? Hän pelästyi, kun näki niin paljon harakoita pihassa. Harakat, jotka olivat pihassa, lensivät pois, kun te tulitte pihaan. Ne istuvat nyt korkeitten koivujen leveillä ja viheriöillä oksilla puutarhassa. Miksi äitisi pesi salin ikkunoita ja pani niin paljo kynttilöitä kynttiläruunuun? Hän odottaa kirkkoherraa tänne. Emäntä, joka istuu kamarissa ja juttelee naapurin vaimon kanssa tärkeistä asioista, sanoi, että meidän pitää viedä ruokaa pienille vasikoille, jotka ovat läävässä.

69. Sjuttionde lektion.

Betraktade du uppmärksamt den granna fjärilen, hwilken war på fönstret uti wår kammare? Jo. Jag tror, att andra fjärilar icke hafwa så granna kläder som den hade. Men säg du, huru den äfwen högmodades öfwer sina granna kläder? Nej. Jag tror, att fjärilarne icke förstå att högmodas öfwer sina granna kläder ejheller öfwer någonting annat. Swalorna äro små foglar. De göra icke ondt åt någon. Då de wilja bygga sina bon, så flyga de omkring och söka ett paßligt ställe. Om de hitta ett paßligt ställe, så samla de hö och gräs och göra deraf sina bon, uti hwilka de sedan sätta mjuka fjädrar och bo der så wäl. I bören icke göra ondt åt dem, om i hitten deras bon. I den här byns skog finnes mycket wargar. Wargarne gjorde nyligen stor skada åt mjölnaren, ty de dödade alla hans kor. Byns herde, med hwilken jag i går war i skogen,

ſköt med ſin nya bössa, hwilken han fick af hemmanens husbönder, två ſtora wargar.

Kuka sai tämän korean perhon kiini? Sisareni. Kelle hän aikoo antaa sen? Ei kellekään. Näitkö sen pienen pääskyisen, joka lensi ympäri pihassa? Näin. Tiedätkö, minkätähden se niin lensi ympäri pihassa? En tiedä. Se haki sopivaa pesän paikkaa. Taitavatko pääskyisetki rakentaa pesiä? Taitavat. He kokoilevat heiniä, viheriöitä ruohoja ja pehmeitä höyheniä, ja rakentavat niistä pesiänsä. Kaikki linnut, sekä suuret että pienet, rakentavat pesiä, joihin sitte tekevät muniansa. Tämän talon pieni poika sai kuulla mieheltä, joka nyt istuu kivellä aitan wieressä ja juttelee isännän kanssa tärkeistä asioista, että tuossa isossa koiwussa, joka kasvaa puutarhassa ja jolla on niin pitkät ja leweät oksat, oli kaksi linnun pesää ja että niissä jo oli pieniä poikasia. Poika, kun tämän kuuli, tahtoi kohta mennä ylös koiwuun ja ottaa poikaset pois pesistä, mutta hänen isänsä, joka myös oli puutarhassa, kielsi ja sanoi: "sinä et saa ottaa poikasia pois pesistä". Niitä ei kenenkään pidä liikuttaa, sillä ne owat omassa asunnossansa ja eiwät tee sinulle eikä kellekään muulle mitään pahaa.

70.
Sjuttioförſta lektion.

Fjäriln och myran.

En fjäril ſatte ſig en gång bredwid en myra. Myran, ſom arbetade flitigt, ſade åt fjäriln: "jag har icke tid att hålla dig ſällſkap". Fjäriln betrak-

tade en liten tid myran och sade sedan: "ser du, myra, huru grann jag är. Alla andra, hwilka mig se, beundra mig, men detta förstår du icke, derföre att du sjelf är så ful". Myran sade härtill: "Jag beundrar aldrig dem, som äro lata och högmodiga och will ej heller wara i deras sällskap, ty jag tror, att de äro mycket dumma". Fjäriln blef förargad öfwer myrans ord och ämnade redan flyga bort; men i detsamma kom en skolgosse dit, och, då han såg den granna fjäriln, tog han den fast och dödade den. Myran log nu och sade: "den late och högmodige går fällan wäl".

Itkeekö tuo pieni poika, joka seisoo nurkassa? Itkee. Mitä hän itkee? Hän itkee sitä, että sai äidiltänsä vitsaa. Luuleeko äiti, että poika paranee vitsasta? Luulee. Mistä se ylpeä mies on, jonka seurassa tulit tänne? Hän on kirkon kylästä, jossa on paljo ylpeitä miehiä. Mitä sinä ihastelet? En mitään. Tuo poika, joka istuu ikkunan vieressä ja lukee läksyänsä, on hyvä ja ahkera poika. Hän lukee aina läksyjänsä niin, että taitaa ne hyvin, kun tulee kouluun. Sekä opettajille että vanhemmille on hänestä paljo iloa. Kerran hänellä oli vitsa kädessä, kun tuli opettajansa luo. Opettajalle hän silloin sanoi: "nyt minun täytyy saada vitsaa, sillä minä en taida tätä pitkää läksyäni hyvin". Iloisella mielellä poika kuitenkin tuli takaisin, sillä opettaja, kun sai vitsan käteensä, heitti sen nurkkaan ja sanoi:

"hyvä lapsi itse vitsan tuo,
paha ei vitsasta parane."

71.

Sjuttioandra lektion.

Gossen fick icke fast swalan.
Poika ei saanut pääskyistä kiini.
Jag hittade icke min mössa.
En löytänyt lakkiani.
Wi kommo icke ihåg hela saken.
Emme muistaneet koko asiaa.

§ 84. Det nekande imperfektum bildas genom nekningsordet och verbets participium.

§ 85. Participium får i singularis ändelsen **nut** el. **nyt**, i pluralis **neet**.

Gossen fick icke spiken från wäggen. Gossarne fingo icke spikarne från wäggen. Hästen orkar icke draga det stora lasset. Hästen orkade icke draga ett så stort laß. Drengarne wågade icke slå hästen, ty de sågo husbonden på gården. Jag köper icke. Jag köpte icke. Sålde du icke din knif åt min broder? Nej. Gubben, som kom i stugan, satte sig icke på stolen, förrän han fick säga sitt ärende åt husbonden. Gubben begärde penningar, men husbonden gaf icke, ty han wißte, att gubben icke förstår att hålla penningar. Förden i edra hästar på betesmarken redan? Jo. Wår fader tror, att på betesmarken redan är gräs tillräckligt. Wärdinnan grälade på pigan för det, att hon icke matade korna wäl. Pigan brydde sig likwäl icke om det, som wärdinnan sade. Twenne gubbar började gräfta på åkern. Gubbarne orkade likwäl icke gräfta länge, ty de hade litet krafter.

Paimen ajoi varhain aamulla talon lehmät laitumelle. Laitumella oli ruokaa lehmille tarpeeksi. Illalla paimen ei löytänytkään kaikkia lehmiä, josta hän oli pahalla mielellä, kun tuli kotia. Emäntä,

kun sai kuulla, että kaksi lehmää oli pois, lähetti piikansa laitumelle. Piiat, joiden piti hakea lehmiä, olivat laiskat. He eivät huolineetkaan lehmistä. Eilen teimme heinää niityllä. Illalla, kun menimme niityltä kotia, otti renki suuren takan heiniä selkäänsä. Hän kantoi takan kotia eikä väsynyt, vaikka tie oli pitkä ja takka kovin suuri. Monella miehellä ei ole niin paljo voimaa kuin meidän rengillämme. Kuka tuo vanha ukko on, joka kuokkii pellolla? Meidän setämme. Vieläkö setänne vanhalla iällänsä jaksaa tehdä työtä? Vielä. Hän on aina työssä kiini. Nytkin, kun hän meni pellolle, me kielsimme, mutta ukko ei siitä huolinut, vaan sanoi:

Joka maata kuokkii,
sitä Jumala ruokkii.

Sjuttiotredje lektion.

Gossen satte icke dörren fast.
Poika ei pannut ovea kiini.
Gossen läste icke sin lexa.
Poika ei lukenut läksyänsä.

§ 86. Framför participiums ändelse gäller angående bindvokalen e detsamma som framför ändelsen i infinitivus.

Kyrkoherden kom icke hit.
Kirkkoherra ei tullut tänne.
Hunden bet icke den lilla gossen.
Koira ei purrut pientä poikaa.
Gossen twättade icke sig.
Poika ei pessyt itseänsä.

§ 87. N assimileras med föregående l, r, s till l, r, s.

Mjölnaren gick icke ännu bort från qwarnen. Saken blef icke bättre deraf. Grannen kom icke till oß i går, ehuru wi kallade honom. Han hade icke tid att komma. Katten skrapade med sina hwassa klor hunden i nosen. Hunden morrade och wisade sina tänder, men bet dock icke katten. Den lilla flickan, som stod i farstun, gret, emedan hon icke slapp i stugan. Fadren grälade på gossen för det, att han icke läste sina lexor wäl. Gossen gret icke, ehuru fadren grälade på honom. Gossarne, hwilka skrunno på isen, begåfwo sig icke hem, ehuru det redan war mörkt. Men då de hörde, att deras föräldrar kallade dem hem, så skrunno de icke mer, utan skyndade hem från isen. Gårdens döttrar sopade icke stugans golf, förrän wi gingo bort. Männen, hwilka stodo på gården bredwid den höga björken och wäntade på husbonden, som för wigtiga omständigheters skull måste dröja i grannens gård, pratade ingenting, så länge wi stodo nära dem.

Veljeni ei pannut kirjojansa laukkuun, sillä se oli rikki. Hän ei lähtenyt kotoa kouluun, jos en minä mennyt hänen kanssansa. Minä en luullut, että oppilaitten piti olla koulussa tänäpänä. Miksi olitte koulussa niin kauan? Opettajat eivät laskeneet meitä pois. Onko talon isäntä jo noussut ylös? On. Ukko, joka seisoi järven rannalla ja aikoi lähteä kalaan, ei päässytkään järvelle, sillä hän ei löytänyt paattinsa airoja. Tämän talon vihainen koira istui pihassa, kun naapurin pieni poika tuli pihaan. Poika meni lähelle koiraa. Koira ärisi ja näytti hampaitansa, mutta ei

kuitenkaan purrut poikaa, vaikka hän löi sitä pienellä kepillä kuonoon. Iso valkoinen kissa istui myllärin tuvan ikkunalla. Myllärin pieni tyttö, joka istui tuolilla lähellä kissaa, teki pahaa kissalle. Äiti kielsi, mutta tyttö ei siitä huolinut, vaan teki pahaa kissalle, siksikun se suuttui ja raappi terävillä kynsillänsä tyttöä kasvoihin. Tyttö alkoi itkeä ja juoksi äitinsä luo, joka nyt sanoi hänelle:

"Paha on pahan palkka."

Sjuttiofjerde lektion.

Modren sökte sitt barn.
Äiti haki lastansa.
Smeden hade ej stål.
Sepällä ei ollut terästä.

§ 88. Af två konsonanter i slutet af en stafwelse bortfaller den föregående.

I träden finnes icke safwa ännu.
Puissa ei ole jälttä vielä.
Wärdinnan hittade icke stopets lock.
Emäntä ei löytänyt tuopin kantta.
Wåra föräldrar gingo i kyrkan.
Vanhempamme menivät kirkkoon.

Anm. I slutet af ordets första stafwelse kunna dock **k, t, p** och **s** stå efter **l, n, r.**

En hare sprang öfwer ängen. Grannens hund jagade efter haren. Hunden fick icke fast haren. Hundarne kunna icke springa så fort som harorna. En gosse gick med sin syster i skogen. De ämnade plocka bär, men hittade icke något moget bär i hela

skogen. De här barnens fader fällde en stor stock i skogen, hwilken han likwäl icke fick hem, ty hans häst orkade icke draga den. Ämnar du resa till kyrkan i morgon? Det wet jag icke ännu. Hwem wet, hwad som i morgon kan hända? Nyligen hände, att grannens gosse, då han war på fiske med sin broder, föll från båten i sjön. Han slapp likwäl upp på en sten, som war nära, och war der, tills brodren kom med båten till stenen. Gossen wågade icke berätta denna händelse åt sina föräldrar förrän efter tre dagar.

Etkö nähnyt jänistä, joka juoksi pellon yli? En. Ajoiko koirasi jänistä takaa? Ajoi, mutta koira ei saanut sitä kiini. Puussa, jota lähellä sisaresi seisoo, on jälttä. Mieheltä, joka kävi meillä, minä ostin neljä hyvää veitsen vartta, joista maksoin kaksi markkaa. Lukkarin tyttö, joka on neljän vuoden vanha, tuli puutarhasta. Hänen kädessänsä oli kaksi kystä marjaa, jotka hänen aikomuksensa oli viedä äidillensä. Pihassa tuli veli wastaan, ja hänelle tyttö näytti marjansa. Mutta poika ottiki marjat sisareltansa pois ja söi ne suuhunsa. Äiti, kun tytöltä sai tietää tämän tapauksen, wei pojan tuwan nurkkaan ja sanoi, että hänen piti olla siellä, niin kauan kuin hänen sisarensa ja wanhempansa olivat päiwällisellä.

Sjuttiofemte lektion.

Gossen har läst sin lexa redan.
Poika on lukenut läksynsä jo.
Wi hafwa icke hört den saken.
Me emme ole kuulleet sitä asiaa.

§ 89. Tempus perfektum bildas genom presens af hjelpverbet olen och verbets participium.

Jag har bott här två weckor. Jag har icke bott här förut. Min fader har wäntat eder länge. Han har icke glömt, hwad han sade åt eder. Wi hafwa fått höra, att du måste flytta härifrån till staden. Är det sanning? Jo. Hafwen i haft god lycka? Nej. Likwäl hafwa wi icke klagat, ty wi förstå, att menniskan bör wara nöjd med sin lott. Mina wänner hafwa icke hållit sitt löfte. Jag har glömt den wigtiga saken, hwilken eder fader bad mig ombestyra. Deröfwer har jag warit så orolig, att jag icke har fått sömn om nätterna. Eder fader har redan fått kunskap om min glömska. Din broder har icke brytt sig om att skicka tillbaka boken, hwilken han fick af mig. Då han tog boken af mig, så sade han: du får efter tre dagar boken tillbaka, men detta sitt löfte har han icke hållit, och deri har han gjort illa. Såsnart jag har läst den här boken till slut, börjar jag att läsa min nya bok, hwilken jag för två dagar sedan fick af mina föräldrar.

Sinä olet unhottanut lupauksesi. Minä kyllä olen muistanut lupaustani: mutta minulla ei ole ollut aikaa toimittaa sinun asioitasi. Sinulla ei ole syytä valittaa minun unhotustani. Mitä tuo poika valittaa? Hän valittaa sitä, että te olette liikuttaneet hänen kirjojansa. Teidän ei pidä liikuttaa kenenkään kirjoja. Te olette sanoneet, että olemme sen tehneet, mutta se ei ole totta. Se on meidän onnemme, että kuitenkaan emme ole tehneet, mitä te käskitte. Me iloitsemme teidän onnestanne. Pieni veljeni on ollut niin levoton, ettei ole saanut unta silmiinsä. Tämän pitäjän lukkarilla on kovin

pieni palkka, mutta hän ei kuitenkaan ole valittanut, vaan on ollut tyytyväinen pieneen palkkaansa. Onnellinen se, joka on tyytyväinen vähään! Miksi et ole toimittanut asioitasi itse? Minä olen tahtonut odottaa, siksikun sinä saat aikaa niitä toimittaa, sillä minä tiedän, että sinä toimitat ne asiat juuri yhtä hyvin kuin minä.

Sjuttiosjette lektion.

Gubben orkar icke räfsa.
Ukko ei jaksa haravoita.

§ 90. I verba på **tsen** bortfaller af **ts** i slutet af stafwelsen den sednare konsonanten (**s**).

Jag har gladt mig öfwer din lycka.
Minä olen iloinnut onnestasi.

§ 91. **T** framför **n** assimileras till **n**.

Husbonden är med sitt folk på ängen. Husbondens lilla gosse försökte att räfsa hö med sin faders räfsa, men satte snart räfsan bort, ty den war för tung för honom. Folket har icke ännu räfsat allt hö till slut. Du har förtjenat god belöning för ditt arbete. Den, som gör sitt arbete wäl, förtjenar också god belöning. Den, som icke will belöna en annan, förtjenar icke sjelf belöning. Jag har icke ännu behöft boken, hwilken du fick af mig, men i öfwermorgon behöfwer jag den redan. Gossen, som satt wid bordet och läste sin lexa, märkte icke mösset, som war på bordet, förrän det sprang öfwer hans bok. Hwilken är din tanke om den här gossen? Jag wet icke sjelf ens, hwad jag skall tänka om honom. Jag har märkt, att du har försökt att

göra allt, hwad jag bad, så wäl som du har kunnat, och derföre will jag äfwen belöna dig wäl.

Onko nimismies jo palkinnut veljeäsi hänen työstänsä? Ei vielä. Jos nimismies ei tahdo palkita veljeäsi, niin minä häntä palkitsen. Hän on ansainnutki hyvän palkinnon, sillä hän on tehnyt työnsä hyvin. Onko aikomuksesi haravoita tällä suurella haravalla? On. Mistä syystä isäntä suuttui renkiinsä? Siitä syystä, että renki, joka ei havainnutkaan isäntää niityllä, oli laiska eikä haravoinnut yhtä ahkerasti kuin muu väki. Jos ilma on tyyni ja mielesi tekee, niin lähdemme huomenna kalaan uudella ruuhellani, jonka eilen ostin naapurilta yhdeksällä markalla. Oletteko koettaneet tehdä, mitä käskin? Olemme kyllä. Sinun ei pidä olla pahoillasi siitä, että minulla on ollut toinen ajatus asiasta kuin sinulla. Hyvä on se ihminen, joka ajattelee hyvää muistakin eikä puhu pahaa lähimmäisestänsä.

76.

Sjuttiosjunde lektion.

Wår husbonde har beslutit att sälja hemmanet, hwilket han köpte af eder farbroder, ty han har märkt, att hemmanets både åkrar och ängar äro dåliga. Wi tro dock, att ingen will betala för hemmanet så mycket som han i sin snålhet begär för det. Hunden, som sitter framför rian och skäller, har allenast ett öga. Wargarne refwo ut hundens ena öga, hwarefter den har warit så arg, att den ofta har welat rusa på menniskor också. Kaptenen, som bor nära oß, war förut en wis och förståndig

man. Nu är han icke mer samma man som förut, ty snålheten har så förwillat honom. I går, då wi woro med wåra slägtingar i trädgården, hände, att katten, som war med oß, smög sig upp i ett träd, uti hwilket den såg ett fogelbo. Uti boet woro twenne skator, hwilka, då de sågo katten, genast rusade på den och slogo den med sina wingar och hwassa näbbar, så att den snart måste komma ner från trädet.

Hiiri ja varpuset.

Kaksi pientä varpusta lensi ympäri pihassa. Kauan nämät linnut eivät lentäneet ympäri pihassa, ennenkuin löysivät nurkassa pienen kolon, johon alkoivat tehdä pesäänsä. Ne kokoilivat heiniä, viheriöitä ruohoja ja pehmeitä höyheniä ja tekivät niistä pesänsä, jossa sitte asuivat niin hyvin, että tulivat sieltä ulos ainoastaan silloin, kun hakivat ruokaa itsellensä. Kun vähän aikaa oli kulunut, niin pesään tuli pieniä munia. Kului taas vähä aikaa. Munista tulivat pienet poikaset. Hiiri, joka asui lähellä tätä pesää, tuli hyvälle mielelle, kun havaitsi, että pesässä oli poikasia, sillä hänen mielensä teki linnun paistia. Kerran, kun näitten poikasien vanhemmat lensivät pesästä pois, hiiri alkoi hiipiä pesän luo. Kun pääsi tänne, niin otti kohta poikasen jalan suuhunsa ja alkoi vetää poikasta pesästä ulos. Mutta samassa poikasien vanhemmat tulivatki paikalle ja, kun nyt näkivät, mitä hiiri teki, niin syöksivät kohta sen päälle ja alkoivat voimansa perästä lyödä sitä sekä siivillänsä että noukillansa. Hiiren, joka kuitenkin vähissä hengin pääsi varpusien kynsistä pois, ja jonka toisen

silmänki varpuset repivät päästä, ei tämän perästä koskaan enää tehnyt mieli linnun paistia.
"Ahneus viisaanki villitsee".

77.
Sjuttioåttonde lektion.

Jag dröjde en dag i skogen.
Minä viivyin päivän metsässä.
Soldaterne dröjde icke ett år i kriget.
Sotamiehet eivät viipyneet vuotta sodassa.

§ 92. På frågan: huru länge? svaras med de vanliga objektskasus.

Min broder var, då han gick i skolan, ett år på hwarje klaß. Gubben sjöng på en psalm en hel timme. Husbonden dröjde icke en wecka på sin resa. Jag war icke i staden ett dygn. Min farbroder flyttar snart från staden på landet. Han ämnar bo hos oß de första weckorna. Sedan ämnar han flytta till befallningsmannens gård. Min syster har warit sjuk redan på annan wecka. Grannens son war sjuk hela sista hösten. Huru länge har din fader redan warit borta? Han har warit borta på annat dygn. Den här byns män byggde på bron, som går öfwer den der floden, hela sista sommaren.

Meidän isämme viipyy tämän päivän kylässä. Hän ei koskaan ennen ole viipynyt koko päivää kylässä. Nimismies on asunut jo toista vuotta tässä kylässä. Ensimmäiset vuodet hän asui setäni talossa, joka on vähän matkaa kirkolta. Ukko, joka istuu kamarissa ikkunan vieressä, on laulanut samaa virttä jo toista tuntia. Veljeni ei vielä ole ollut vuotta koulun toisessa luokassa. Montako

päivää aikomuksenne on viipyä kaupungissa? Meidän täytyy viipyä siellä kolme taikka neljä päivää. Olitteko metsässä vuorokauden ja kaksi tuntia? Olimme. Vanha setäni tuli pahalla mielellä kotia, kun ei saanut yhtä kalaakaan, vaikka oli ongella koko päivän.

78.

Sjuttiondeförsta lektion.

Det hände en enda gång.
Se tapahtui yhden ainoan kerran.
Jag är icke här första gången.
Minä en ole täällä ensimmäistä kertaa.

§ 93. På frågorna huru ofta? huru mångte gången? swaras med de wanliga objektskasus.

Han besöker oß hwarje wecka.
Hän käy meillä joka viikko.

Anm. På frågan huru ofta? står tidsordet i nominativus, om det föregås af det oböjliga **joka.**

War du i staden första gången i går? Jo. Jag har fått höra, att din fader icke är första gången i krig. Min kusin, som bor i staden, flyttar på landet hwarje sommar. Det är redan på annat år, sedan jag sista gången såg honom. Min afsigt är att besöka honom hwarje dag, så länge som han bor på landet. Hwarje gång, då wi hafwa farit till staden, hafwa wi dröjt ett dygn på den wägen. Jag är icke hos dig sista gången. Gubben, som bor i den lilla kojan nära byns qwarn, har i sin ungdom warit en krigsman och har kämpat i krig många gånger. I den här byn, uti hwilken han har blifwit

född, ämnar han äfwen bo, så länge han ännu lefwer. Han går hos oß hwarje wecka och berättar då alltid för oß krigshändelser. Gubben har också ännu godt minne, ehuru hans krafter redan hafwa så förswunnit, att han knappt orkar gå hit från sin koja.

Minä olin eilen sisareni kanssa kaupungin kirkossa ensimmäisen kerran. Kaupungissa emme kuitenkaan olleet ensimmäistä kertaa. Minä en enää muistakaan, koska viimeisen kerran olin teillä. Veljesi sinun pitää tuoda kanssasi, joka kerta kuin tulet tänne, muuten minä suutun sinuun. Jos mielesi tekee, niin menemme kalaan joka päivä. Setäni, joka asuu wähän matkaa kirkolta ja jonka luona isäni on jo toisen kerran tänäpänä, on ollut kipeä wiikon ja kaksi wuorokautta. Hänen woimansa owat jo niin katoneet, että hän tuskin jaksaa nousta sängystänsä. Tätä ennen hän ei ole ollut kipeä ainoaa kertaa.

Åttionde lektion.

Husbonden hade kallat folket bort från arbetet.
Isäntä oli kutsunut wäen pois työstä.
Jag hade icke sett din broder förut.
Minä en ollut nähnyt weljeäsi ennen.

§ 94. Tempus plusqwamperfektum bildas genom imperfektum af hjelpverbet olen och verbets participium.

Solen hade redan gått ned, då folket slutade sitt arbete. Solen hade icke gått upp ännu, då husbonden gick med sitt folk på ängen. Barnen hade redan somnat, då deras föräldrar kommo hem. Wi

hade icke suttit en timme här, förrän du kom. Ett möß kom på bordet, just som katten hade gått ut från rummet. Jag kunde icke min lexa, ehuru jag hade läst på den en timme. Min fader måste för wigtiga angelägenheters skull komma hem från staden redan efter tre dagar, ehuru han hade beslutit att dröja der en wecka. Flickan och gossen, hwilka nu äro med sina föräldrar här första gången, kommo i går hem från staden, hwareft de gå i skola. Flickan hemtade glädje åt sina föräldrar, ty hon hade warit mycket flitig hela termin. Men af gossen, som hade warit lat hela termin, hafwa föräldrarne sorg. Fadren straffade äfwen gossen, då han wäl hade sluppit hem, och sade åt honom: "den, som är lat och icke förstår att uppfylla sina pligter, förtjenar alltid straff.

Minä olin saanut kynän, joka hukkui kouluun äidiltäni. Tämä poika ei koskaan ole ansainnut rangaistusta, sillä hän on aina ollut hyvä ja ahkera lapsi. Isäni rankaisi sisartani siitä, että hän ei ollut täyttänyt velvollisuuttansa. Tuosta pojasta, joka seisoo pihassa kuusen vieressä, ei vanhemmille ole ollut muuta kuin surua. Talon miehet tekivät työtä eilen illalla niityllä, vaikka aurinko jo oli laskenut. He eivät tahtoneet tulla niityltä pois ennenkuin olivat lopettaneet työnsä. Minä olin istunut naapurin kamarissa jo toista tuntia, ennenkuin te tulitte. Miksi tuo vanha akka, joka istuu tuolilla uunin edessä ja kutoo sukkaa, on niin pahalla mielellä? Sellaisella mielellä hän on aina. Hänellä on sekä ruokaa että vaatteita ja mitä muuta tarvitsee kyllä tarpeeksi, sillä tämän talon isäntä ja emäntä, jotka ovat hyvät ihmiset, pitävät häntä niin hyvin, että kukaan häntä ei

taida paremmin pitää, mutta kuitenkaan hän ei ole tyytyväinen, vaan valittaa aina. Jos, vaikka koska, kysyt häneltä, kuinka hän jaksaa, niin hän ei muuta tiedä sanoa, vaan näin:

"köyhä elää kuin märkä palaa."

80.

Åttioförſta lektion.

Vanha ukko ja pieni Paavo.

Uti den här byns ſkog finnes ett litet träſk, på hwars ſtrand ſtår en gammal koja, uti hwilken ingen nu mera bor. För många år ſedan bodde uti denna koja en gammal gubbe med ſin dotter, ſom flyttade till ſin fader, efter det hennes man hade dött. Dottern hade en liten goſſe, wid namn Paawo, ſom nu war ſin moders enda glädje. De lefde i ſtor fattigdom, ty endaſt af det, ſom gubbens dotter med ſina händers arbete kunde förtjena, måſte de lefwa. Likwäl klagade de aldrig, utan woro nöjda med ſin lott. Gubben hade i ſin ungdom kämpat uti många krig. Nu war han redan mycket gammal, hans krafter hade förſwunnit, hans hår war alldeles grått och hans ögon woro ſå ſwaga, att han knappt hittade dörren, då han wille gå ut från kojan. Men ehuru han war ſå gammal, hade han ännu godt minne. Han berättade gerna, hwad han från ſin ungdomstid ännu kom ihåg. Iſynnerhet berättade gubben gerna för ſin dotters ſon, af hwilken han höll mycket. Då goſſen om dagen hade warit flitig och läſt ſina lexor wäl, ſå fick han om aftonen af gubben höra krigshändelſer och andra trefliga berättelſer. Lilla Paawo lyßnade alltid med glädje till gubbens berättelſer och hänrycktes ofta af

gubbens ord så, att han om natten icke fick sömn i sina ögon.

Kerran, kun ukko jo oli lopettanut kertomuksensa, kysyi Paavo häneltä: "miksi ihmisien täytyy mennä sotaan, jossa niin paljo ihmisiä kuolee?" Ukko sanoi tähän: "isänmaa on se maa, jossa synnymme, kasvamme ja teemme työtä. Isänmaa antaa meille koulut, joissa saamme oppia, niin että meistä voi tulla hyvät ihmiset. Se antaa meille asunnon ja mitä muuta tarvitsemme. Ja vihdoin, kun voimamme loppuvat ja me nukumme kuoleman uneen, niin isänmaa antaa meille haudan kuusien ja koivujen varjossa. Tätä maata meidän tulee rakastaa. Jos niin tapahtuu, että viholliset tahtovat tehdä pahaa isänmaalle, niin joka kelpo ja rehellinen mies rientää sen apuun eikä säästä omaa henkeänsäkään, vaan antaa sen ilolla isänmaansa edestä". Kun ukko tällä kertaa oli lopettanut kertomuksensa, niin pieni Paavo, joka kaiken aikaa täydellä todella oli kuunnellut ukon sanoja, nousi tuoliltansa ja sanoi ukolle: "minä tahdon lukea ahkerasti ja voimani perästä tehdä työtä, niin että minustakin tulee mies, joka voi tehdä hyvää isänmaalle". Ukko nyt sanoi pojalle:

"ahkeruus kovan onnen voittaa,
ahkeruus unenki estää".

Monta vuotta on jo kulunut, sitte kun pieni Paavo tässä töllissä kuunteli ukon kertomuksia. Pienestä Paavosta on tullutki kelpo ja kotimaallensa hyödyllinen mies. Ukko on jo kauan ollut haudassa, ja jos menet hänen hautansa luo, niin näet sen ympärillä koreita kukkia ja puita, joita Paavo itse on istuttanut.

81.

Åttioandra lektion.

En främmande gosse kom hit.
Vieras poika tuli tänne.
En wacker fogel qwittrar på granens qwist.
Kaunis lintu visertää kuusen oksalla.

§ 95. Flerstafwiga nominalstammar, uti hwilka de båda sista vokalerna äro desamma, men åtskiljda genom ett **h**, bortkasta i nominativus sing. bindvokalen, hwarefter **h** blir **s**.

Den främmande gossen har blåa ögon.
Vieraalla pojalla on siniset silmät.
Jag köpte en wacker fogel.
Minä ostin kauniin linnun.

§ 96. I de öfriga kasus bortlemnas wanligen **h** och de båda korta stafwelserna sammandragas till en lång.

Anm. Dessa ord kallas derföre kontrakta eller sammandragna.

Den främmande gubben, som nyss kom hit, sitter i stugan wid dörren. Wärdinnan gaf mat åt den främmande gubben. Den främmande gubbens ögon äro sjuka. Af den främmande gubben fick min lilla broder en wacker käpp. En wacker blomma werer i krukan, som står på fönstret. Flickan för watten åt den wackra blomman. En gris slapp ut från stian, som är bredwid fähuset. Wi fingo fast grisen, förrän den slapp på landswägen. Jag tager det dåliga skaftet bort från min yxa. Din nya yxa är hwass. Yxan, hwilken jag har köpt af byns smed, är icke hwass. Gårdens dreng slog sig med yxan i foten och dog två dagar derefter tillfölje af såret.

De främmande männen, med hwilka jag talade på gården, litet förrän du kom hit, berättade för mig, att stadens kyrka hade brunnit för två dagar sedan.

Tämä lintu on hyvin kaunis. Tästä kauniista linnusta sisareni on maksanut neljä markkaa. Onko tuo kirves, joka on pöydän alla, sinun? On. Kirveessäsi on huono varsi. Veljeni on pahalla mielellä, kun hänen kirveensä hukkui metsään. Pieni valkoinen porsas juoksee ympäri pihassa. Se hakee ruokaa. Teidän pitää antaa porsaalle ruokaa, muuten se kuolee nälkään. Jos lasket porsaat lätistä ulos, niin ne juoksevat metsään. Tuolla vieraalla miehellä, joka istuu ladon vieressä ja katselee, kuinka muut miehet tekevät heinää, on niin heikko ruumis, että hän ei voi tehdä heinää muitten miehien kanssa.

82.
Åttiotredje lektion.

En ny båt är på sjöns strand.
Uusi vene on järven rannalla.

§ 97. I en del nomina kontrakta öfwergår **h** icke till **s** i nominativus sing., utan till aspiration.

Gubben sätter sina nät i båten.
Ukko panee verkkonsa veneesen.

§ 98. Nomina kontrakta få i kasus illativus ändelsen **sen.**

Rummet, uti hwilket du bor, är litet. En främmande menniska kom i rummet. Jag slapp icke i ditt rum, ty jag glömde hem nyckeln, hwilken du gaf åt mig. Flickan, som har qwasten i handen,

ämnar sopa rummets golf. Lian är hwaß. Min lia är gammal. Mannen sätter nytt skaft i sin nya lia. I morgon, om wädret är wackert, ämnar han slå hö med sin nya lia. Jag war i går med min lilla broder på wår äng, hwareft finnes en källa nära den laban, uti hwilken männen nu sätta hö. Min broder föll i källan, hwarifrån han icke slapp upp med egna krafter, utan fick wara der, till deß wår fader, som war på åkern, kom till hans hjelp. Wärdinnan steker kött. Gossen, som sitter på gården i solskenet, förstår icke att gå i skuggan.

Tyhmä se on, joka ei ymmärrä ottaa lakkia päästänsä, kun tulee huoneesen. Kuka asuu tässä huoneessa? Veljeni. Mistä sinä olet tuonut tämän veden? Lähteestä, joka on meidän niityllämme. Onko teidän niityllänne lähde? On. Isännän viikate on porstuassa, mutta minun viikatteeni ei olekaan siellä, vaikka kyllä muistan, että sen sinne jätin. Minä en vielä ole niittänyt uudella viikatteellani. Miksi istutte auringon paisteesen? Minä menen aina, kun vaan pääsen, auringon paisteesta kalveesen. Järven rannalla oli vieras vene. Pojat, jotka leikittelivät rannalla, päättivät mennä vieraalla veneellä järvelle. Vähän matkaa olivat soutaneet rannasta, kun heidän jo täytyi rientää takaisin, sillä veneesen tuli paljo vettä.

83.

Åttiofjerde lektion.

Jag hittar icke yxan.
Minä en löydä kirvestä.

§ 99. Partitivus sing. bildas i nomina kontrakta enklast sålunda, att **ta** el. **tä** sättes till nominativus.

Gubben söker båten.
Ukko hakee venettä.

§ 100. Aspiration framför **t** öfwergår till **t**.

Hos oß finnes nu icke någon främmande. I stopet, som står på bordet, fanns rent watten. Den lilla gossen, som sitter på stolen bredwid bordet, hällde det rena wattnet bort från stopet. Smeden smider på en lia. På wår äng finnes icke någon källa. Flickan, som städar rummet, är husbondens dotter. Hon twättar icke fönstren, ehuru de äro orena. Den här gårdens husbonde har icke sett en frisk dag, sedan han kom hem från sin långa resa. Will du icke sälja den der wackra fogeln åt mig? Nej. Du är ofta sjuk, derföre att du icke har wårdat din helsa. Jag har icke ännu sett den kloka mannen, om hwilken du har talat så mycket för mig.

Kaksi kaunista lintua istuu aitan katolla. Isäni, joka oli kipeä, kun sinä viimeisen kerran kävit meillä, on jo terve. Naapurin talossa ei nyt ole tervettä ihmistä. Joka ihmisen tulee hoitaa terveyttänsä. Vaimo, joka tuli huoneesen, on tämän talon emäntä. Hän aikoo siivoa tätä huonetta, jonka tähden tahtoo, että menette huoneesta pois. Onko tuopissa, jonka toit pöydälle, puhdasta vettä? Ei. Haetko viikatettasi? Haen. Kenen se vieras vene oli, jonka näin järven rannalla, kun menin kalaan? Sitä en tiedä, sillä minä en nähnyt vierasta venettä, vaikka kävin kolme kertaa järven rannalla, sillä aikaa, kun sinä olit kalassa.

84.

Åttiofemte lektion.

Främmande män kommo i gården.
Vieraita miehiä tuli taloon.
I källorna finnes klart watten,
Lähteissä on kirkasta vettä.

§ 101. Kontrakta orden bortkasta bindvokalen framför i.

Wackra blommor wexa i eder trädgård. De wackra blommorna wißna snart. Klara stjernor tindra på himmelen. Barnen sitta på trappan och betrakta himmelens klara stjernor. Drengen har icke ännu hemtat hö åt de främmande männens häst, som står framför trappan. Min broder, som nu sitter på stolen och läser brefwet, hwilket han nyß fick från sin wän, har swag helsa. Smeden, hwars smedja är nära eder gård, gör icke goda yxor. Såsnart du har slutat ditt arbete, så bör du föra det här brefwet åt kyrkoherden.

Öillä tähdet tuikkavat taivaalla. Illoilla me usein istumme portaalla ja katselemme taivaan kirkkaita tähtiä. Oletko jo lukenut kirjeitäsi? En. Teidän huoneittenne sekä ovet että ikkunat ovat jo kovin huonot. Kyllä jo on aika toimittaa uudet ovet ja ikkunat huoneisinne. Lapset istuvat auringon paisteessa, vaikka pihassa, jossa on niin paljo puita, kyllä on kalvetta. Talon niityllä on paljo väkeä. Miehet niittävät terävillä viikatteillansa. Vaimot eivät vielä ole haravoinneet, mitä miehet ovat niittäneet.

85.

Åttiosjette lektion.

På andra sidan om floden.
Toisella puolella virtaa.
Gossarne meta midt på sjön.
Pojat ovat ongella keskellä järveä.

De främmande männen, hwilka nyß kommo hit, bo på andra sidan om sjön. De kommo hit med den lilla båten, som är på stranden bredwid wår båt. Husbonden, som hörde de främmande männens tal, förrän han såg dem sjelfwa, kände dem genast på talet. Deras affigt är att fara härifrån efter en half timme. Wi weta icke, om hwad de der männen talade, ty de slutade sitt tal, då de märkte, att wi gingo förbi dem. Då wi wäl hade sluppit förbi dem, började de åter att tala sinsemellan. Gårdens män hafwa i går och i dag släpat störar hem från skogen. Af störarne ämna de bygga en ny gärdesgård omkring den stora ängen, förbi hwilken du gick, då du kom hit. Gubben, med hwilken wi i går woro i skogen, tog en tung börda på sin rygg, då han begaf sig hem. Men han hade icke hunnit halfwa wägen, förrän han tröttnade. Han måste släppa sin tunga börda från ryggen ner på landswägen. Wi, som skulle dröja i skogen tre dygn, måste komma hem redan efter halft annat dygn, emedan wår wägkost blef slut. Wi kunde icke wara i skogen, då wi icke hade wägkost mer. Hwarföre kommer du icke med oß till befallningsmannen, hos hwilken äfwen dina slägtingar nu äro? Jag har så brådt med mina arbeten, att jag icke hinner komma, men i, som nu icke hafwen någon brådska, bören gå till honom, ty jag har fått höra, att han wäntar eder.

Tunsitko sen miehen, joka kävi isäsi puheella? En. Miksi paimen tuli metsästä kotia keskellä päivää? Hänellä ei ollut evästä metsässä. Hän oli unhottanut eväänsä, kun aamulla lähti kotoa, eikä sitä havainnut ennenkuin oli ollut jo puolen päivää metsässä. Tuo renki, joka nyt seisoo toisella puolella aitaa ja puhuu isäntänsä kanssa, otti eilen säkin, jossa oli puolitoista tynnyriä jauhoja, selkäänsä ja alkoi kantaa sitä myllystä aitan luo, joka on vähän matkaa tällä puolella riihtä. Mutta kun oli ehtinyt puolen tietä, niin ei jaksanutkaan enää kantaa raskasta takkaansa, vaan täytyi laskea sen selästänsä keskelle tietä. Mitä isäntä tekee metsässä? Me luulemme, että hän tekee siellä aidan seipäitä. Miksi kirkkoherra niin pian lähti pois? Hänellä oli kova kiire kotia, sillä hänellä on tänäpänä paljo työtä. Huomenna ei hänellä ole mitään kiirettä. Jos mielesi tekee, niin taidat huomenna mennä hänen puheellensa. Mies, joka äsken lähti pois täältä ja jonka talo on toisella puolella järveä, on niin laiska, että hän kiireelläki työn ajalla ei paljo muuta tee kuin käy talosta taloon. Jos taloissa ei ole ketään kotona, niin hän menee kotia, istuu huoneesensa ja katselee ikkunasta ulos. Kerran hänen kuitenkin pisti päähänsä mennä työhön renkinsä kanssa. Mutta kauan ei ollut työssä ennenkuin jo istui kivelle ja alkoi valittaa heikkoa ruumistansa, josta renki nauroi ja sanoi isännällensä:

"työssä voima vahvistuu
ruumis laiska lakastuu".

86.

Åttioſjunde lektion.

Jag lofwar två mark för den der boken.
Minä lupaan kaksi markkaa tuosta kirjasta.
Wi återwända från ſkogen efter halfannan timme.
Me palaamme metsästä puolen toista tunnin perästä.

§ 102. I flerſtafwiga verbalſtammar, hwilkas bindkonſonant är t, ſom ſtår emellan två enkla vokaler, bortlemnas i preſens bindkonſonanten och de båda korta ſtafwelſerna ſammandragas till en lång.

Om i lofwen att komma till oß i morgon, ſå äro wi hemma. Wi lofwa det icke, ty wi weta icke ännu, om wi hinna komma. Jag wet på förhand, att min broder lofwar åt dig, hwad du ämnar begära af honom. När återwänder du från ſtaden? I morgon. Återwänden i från ſtaden, ſå ſnart i hafwen uträttat edra ärender? Jo. Af goſſen, ſom nu öppnar porten åt dina föräldrar, hafwa wi fått weta, att eder broder ſlog ſig med lian i foten. Har eder husbonde, ſom nyß kom hem från ängen, hwareſt han med ſina drengar har ſlagit hö hela dagen, redan gått till hwila? Jo. En ſtund hwilar jag ännu, men ſedan begifwer jag mig med min faders nya båt till befallningsmannen, ſom bor på andra ſidan om ſjön.

Vaimo, joka avaa aitan ovea, on tämän talon emäntä. Hän tuo aitasta ruokaa miehille, jotka äsken tulivat kotia metsästä. Miksi avaat porttia tuolle pienelle pojalle, vaikka äitisi kielsi? Onko isäntä vielä levolla? On. Lepäättekö täällä niin kauan, kuin minä käyn naapurin puheella? Lepäämme. Lupaatko jo edeltäkäsin kauppamiehelle jauhoista niin paljon, kuin hän niistä pyytää? En.

Jos mielesi tekee, niin palaamme nyt täältä kotia setäni uudella veneellä.

87.

Åttioåttonde lektion.

Min afsigt är att återwända från staden i morgon.
Aikomukseni on palata kaupungista huomenna.
Jag kan icke lofwa det.
Minä en voi sitä luvata.

§ 103. Verba kontrakta bortlemna bindvokalen framför infinitivens ändelse, hwarefter de wanliga konsonantförmildringarne iakttagas.

Efter wintern följer wåren. Om wåren smälter snön från marken. Snön har redan börjat smälta. Mannen, som gick till åkern, hade en skära i handen. Wet du hwad han gör med skäran? Jo, han skär med den råg på åkern. I morgon ämna wi skära råg. Om du will, så får du skära råg med min skära, hwilken jag nyligen köpte för billigt pris af smeden, som bor på andra sidan om floden. Hwarföre will du icke följa mitt råd? Min pligt är att råda dig, då jag märker, att du icke sjelf förstår att göra det, som dig tillkommer. Goda råd bör ingen förkasta. Du bör icke lofwa, hwad du icke kan uppfylla.

Niin kauan kuin olet lapsi, niin tarvitset neuvoa. Velvollisuutesi on muistaa vanhempiesi neuvoja ja seurata niitä. Sinä olet onnellinen, jos sinulla on vanhempia, jotka taitavat sinua neuvoa. Se lapsi, joka ei tahdo seurata vanhempiensa hyviä neuvoja, ansaitsee kovan rangaistuksen. Teidän ei pidä hylätä vanhan setänne neuvoja. Kevä

jo on, mutta lumi ei kuitenkaan vielä ole alkanut sulata, sillä ilma on ollut niin kylmää. Minä ostin naapurilta rukiita halvalla hinnalla. Kaunis ruis kasvaa teidän pellollanne. Tämän talon miehet ottivat sirpit aitasta ja menivät, vähää ennenkuin te tulitte tänne, pellolle, jossa nyt leikkaavat ruista. Pellolla on talon vanha ukkoki, vaikka ei muuta tee kuin istuu kivellä ja katselee, kuinka muut miehet leikkaavat ruista, sillä itse hän ei enää jaksa leikata.

88.
Åttionionde lektion.

Jag skar råg på åkern i går.
Minä leikkasin ruista pellolla eilen.
Grannen har lofwat sälja sin gård.
Naapuri on luvannut myydä talonsa.

Anm. 1. Verba kontrakta bortlemna bindvokalen framför participiums ändelse.

Anm. 2. Med afseende å verba kontrakta märkes, hwad som blifwit sagdt i §§ 62, 91, 101.

Husbonden återwände redan från skogen. Hans söner hafwa icke ännu återwändt derifrån. Gårdens män hugga wed i skogen. De hafwa huggit wed hela den här weckan. Gubben, som för wägkost åt männen, hwilka äro i skogen, orkar icke mer hugga wed. Gossarne, hwilka hade fått lof af sina föräldrar att skrinna på isen, återwände icke hem så snart som de hade lofwat. Gossen swarade icke på lärarens fråga. Han wille icke swara, emedan han icke hade förstått frågan. Wi wisste icke, hwad du hade swarat åt de främmande männen, förrän wi

fingo höra det af dem sjelfwa. Har din fader, som sofde, då jag för en half timme sedan sökte honom, redan waknat? Han har icke ännu waknat, men jag tror, att han snart waknar. Följer du med oß till kyrkoherden, till hwilken äfwen dina slägtingar lofwade fara i dag? Jag hinner icke nu följa med eder dit, ty jag skrifwer bref till min wän, som jag icke har träffat på så lång tid.

Miksi et ole, niinkuin lupasit, kun minä viimeisen kerran tapasin sinun, lähettänyt kirjettä ystävällesi? Siitä syystä, että minä saan häntä itseä tavata, sillä hän tulee tänne kahden päivän perästä. Mies, joka seisoo tuvan ovella, ei kuullut kysymystäsi, koska ei siihen mitään vastannut. Kyllä hän sen kuuli, vaikka ei tahdo mitään vastata, sillä kysymykseni ei ollut hänen mieleensä. Kuka se on, joka vielä makaa isänne huoneessa? Se on meidän setämme. Hänen tapansa on nousta varhain ylös aamuilla, vaikka hän nyt on maannut kauan siitä syystä, että palasi kalasta vasta keskellä yötä ja pani maata, kun aurinko jo alkoi nousta. Veljeni, kun hakkasi puita metsässä, löi kirveellä jalkaansa, niin että ei vieläkään pääse huoneesta ulos, vaikka sitte on kulunut jo neljättä viikkoa. Poika, joka nyt leikittelee pihassa teidän lapsienne kanssa, ei vielä ole palannut huonoista tavoistansa. Sitä ei häneltä voi pyytääkään, koska hänen vanhemmillansakin on huonot tavat, sillä:

"mitä emo laulaa,
sitä poika visertää".

89.

Nittionde lektion.

En liten fogel flög in genom fönstret.
Pieni lintu lensi ikkunasta sisään.

§ 104. Kasus elativus swarar på frågan: hwar-igenom?, då dermed förstås en rörelse genom en färdig öppning.

Gossen kastade en sten in genom fönstret. Husbonden sitter på stolen och läser brefwet, hwilket gubben, som nyß kom in genom dörren, hemtade åt honom. Hästarne, hwilka woro på ängen, sluppo från ängen på åkern genom grinden, som drengen hade lemnat öppen. Båten, som är på stranden, har en spricka i bottnet. Genom denna spricka kommer watten i båten. De främmande gossarne, hwilka nyß kommo hit, äro min broders wänner. Då min broder, som satt midtemot mig på andra sidan om bordet, genom fönstret såg, att hans wänner, hwilka han icke hade träffat på länge, körde genom porten på gården, hoppade han upp från sin stol och sprang, sedan han hade ryckt mössan från spiken och satt den på sitt hufwud, ut genom dörren.

Lapset, jotka leikittelivät pihassa, juoksivat portista maantielle isänsä vastaan. Hiiri, jota kissa ajoi takaa tuvan lattialla, pääsi raosta lattian alle. Talon pieni tyttö ei ymmärrä panna kiini veräjää, josta hän ajoi vasikat niitylle. Mistä syystä isäsi torui tuota vierasta poikaa, joka nyt istuu toisella puolella pöytää vastapäätä veljeäsi? Siitä syystä, että poika, kun hyppäsi tuvan ikkunasta ulos, särki kaksi ruutua.

91. Nittioförsta lektion.

Mannen leder hunden från ett rep.
Mies taluttaa koiraa nuorasta.
Gossen håller fast från sin faders rock.
Poika pitää isänsä takista kiini.

§ 105. Kasus elativus swarar på frågan: hwarifrån? äfwen då dermed icke förstås ett skiljande eller aflägsnande, utan ett blott dragande eller fasthållande af något.

Du bör leda den blinda gubben wid handen, eljest hittar han icke wägen hem. Gossen, som nu sitter på stolen och läser, ämnade för en stund sedan hoppa genom fönstret ut på gården, men detta lyckades likwäl icke för honom, ty brodren fick honom fast från rocken. Är den mannen, som nyss gick ut genom dörren, i tjenst hos din farbroder? Jo. Huru länge har han tjenat hos din farbroder? Litet på annat år. Hade kyrkoherdens tjenare, som nyss war här, ärende till din fader? Jo. Om du drager katten, som sitter på bordet, från foten ner på golfwet, så skrapar den dig i handen. Du bör icke taga fast den der hunden från öronen, ty den är arg.

Kuinka tuo sokea ukko, joka istuu portailla ja juttelee isäsi kanssa, osasi tulla tänne? Myllärin pieni tyttö talutti häntä kädestä kaiken tietä. Eikö asia sinulle onnistunutkaan? Ei. Kuinka vanha tuo poika on, joka pitää palvelijasi takista kiini? Hän on kuuden vuoden vanha. Hänen sisarensa, joka äsken otti parrastasi kiini, on neljän vuoden vanha. Mies, joka talutti koiraa nuorasta maantiellä, on palvellut jo monta vuotta katteinillä,

jonka talo on vähän matkaa tällä puolella teidän setänne taloa.

91. Nittioandra lektion.

Barnet fruktade utan orſak.
Lapsi pelkäsi syyttä.
Gosſen är utan mössa.
Poika on lakitta.

§ 106. Det ord, genom hwilket brift eller ſaknad af något betecknas, ſättes i kaſus abeſſivus. Denna kaſus får ändelſen tta el. ttä.

Min broder måſte hålla ſina böcker i händerna, då han går till ſkolan och då han återwänder derifrån, ty han är utan wäſka. Han hade en god wäſka, men den tappade han. Han får nu äfwen wara utan wäſka, ty wår fader har lofwat att icke köpa åt honom en annan wäſka. Jag är nu åter utan knif, emedan jag i går tappade knifwen, hwilken du gaf åt mig. Grannens döttrar, hwilka nyß gingo ut genom dörren, wågade icke dröja här, emedan de utan ſina föräldrars wetſkap hade gått bort hemifrån. Gosſen, ſom ſtår wid dörren, har dåliga både kläder och ſtöflar. Denne gosſe är utan fader. Fadren dog för två weckor ſedan. Troligt är, att gosſens moder, ſom är mycket fattig och ſå ſjuklig, att hon knappt ſer någon friſk dag, icke kan föda honom, utan att byns innewånare måſte gifwa åt honom hjelp.

Talo, joka on toisella puolella meidän peltojamme lähellä järven rantaa, on huoneitta. Talon huoneet paloivat hiljan, josta syystä asukkaat nyt

asuvat vanhassa ladossa. Tyttö hakee veljensä veistä, jonka luvatta oli ottanut ja hukannut puutarhaan. Luultava on, ettei hän sitä löydä. Pieni poika, joka äitinsä tiedotta juoksi portista ulos, ei ymmärtänyt pelätä naapurin suurta ja vihaista koiraa, joka tuli hänen vastaansa ja jota muut kylän lapset kovin pelkäävät. Suutari toi myllärin pojalle hänen uudet saappaansa. Poika tästä iloitsi, pani saappaansa nurkkaan ja sanoi: "näitä saappaitani ei kukaan saa liikuttaa". Mutta pojan sisar, joka ei ollut kuullutkaan veljensä kieltoa, otti saappaat nurkasta ja alkoi niitä katsella. Poika nyt kovin suuttui. Tyttö, kun tämän havaitsi, meni veljensä luo ja tahtoi pyytää häneltä rikoksensa anteeksi, mutta isä kielsi ja sanoi:

"Joka syyttä suuttuu,
se lahjatta leppyy".

Nittiotredje lektion.

Herra ja palvelija.

På andra sidan om floden midtemot den här sockens kyrka bor en förnäm herre, som är mycket rik. Utom sitt stora landtgods har han ännu mycken annan förmögenhet. Men i all sin rikedom är han likwäl icke lycklig. Han har ett elakt sinne, är enwis och nyckfull, så att han icke kan lefwa i endrägt med någon menniska i hela socken. Men troligt är äfwen, att i hela socken icke finnes en så egensinnig och nyckfull man, som han är. En gång hände, att, då han wid dåligt lynne, såsom wanligt, kom i matrummet och satte sig till måltiden, tjenaren icke ännu hade hemtat steken på bordet. Här-

öfwer blef han så förargad, att han, då tjenaren nu kom med steken in genom dörren, genast ryckte den af tjenaren och kastade den genom fönstret, som war öppet, ner på gården.

Palvelija, kun näki, että herra heitti paistin ikkunasta ulos, tempasi kohta leivän, voin ja mitä muuta pöydällä oli pois pöydältä ja heitti kaikki ikkunasta pihalle. Herra nousi nyt äkkiä tuoliltansa, seisoi palvelijan eteen ja sanoi hänelle: "kenen luvalla sinä niin teit?" Palvelija tähän vastasi: "jos olen väärin tehnyt, niin pyydän anteeksi; minä luulin, että tahdotte, hyvä herra, syödä ulkona tänäpänä, kun ilmakin on niin kaunis". Kun palvelija oli tämän sanonut, niin hän kohta juoksi ovesta ulos eikä sen perästä enää palannutkaan herransa luo. Toista vuotta on jo kulunut, sitte kun tämä tapahtui, mutta sama herra ei vieläkään ole saanut toista palvelijaa, vaikka kyllä on hakenut. Luultava on, että hän saa ollakin palvelijatta, sillä kukaan ei tahdo hänen palvelukseensa ruveta.

93.

Nittiofjerde lektion.

Nattens mörker förwandlas till ljus.
Yön pimeys muuttuu valkeudeksi.
Jag blef glad.
Minä tulin iloiseksi.

§ 107. Det ord, som betecknar föremålet, egenskapen eller tillståndet, hwartill en förwandling sker, sättes i kasus translativus. Denna kasus får ändelsen **ksi.**

Wädret har blifwit warmt. Marken förwandlas till grön om wåren. Luften blir mörkare, då moln uppstiga på himmelen. Foglarne söka skygd i träden, då himmelen hotar med regn. Då regnet har upphört och molnen hafwa förswunnit från himmelen, blir luften åter klar. Husbonden förwandlade åkern till äng. Om handeln lyckas, så blir du rik. Gubben högg med sin hwassa yxa trädet i stycken. Gårdens husbonde har, ehuru han icke ännu är någon gammal man och alltid har skött sin helsa wäl, likwäl blifwit så sjuklig, att han knappt ser någon frisk dag. Troligt är, att han icke lefwer till gammal.

Sinun tulee tehdä työtä ahkerasti ja hakea tietoa, jos tahdot tulla onnelliseksi. Kun saan työni valmiiksi, niin tahdon levätä. Emäntä leipoo jauhot, jotka isäntä toi myllystä kotia, leiviksi. Sinä et tule rikkaaksi, jos ei kauppasi onnistu. Päivän valkeus muuttuu yöllä pimeydeksi. Me emme nyt tahdo mennä ulos, sillä taivas uhkaa sadetta. Jos menette ulos, kun sataa vettä, niin tulette märiksi. Miehet, jotka istuvat sateen suojassa, eivät lähde työhönsä, ennenkuin sade on lakannut. Ilma ei tule selkeäksi, ennenkuin pilvet ovat katoneet taivaalta. Jos huomenna tulee selkeä ilma, niin teemme heinää niityllä, mutta jos taivas uhkaa sadetta, niin emme lähdekään niitylle, vaan hakkaamme puut, jotka ovat riihen wieressä, pieniksi kappaleiksi.

---

94. Nittiofemte lektion.

Detta watten duger icke till dryck.
Tämä wesi ei kelpaa juomaksi.

§ 108. Kasus translativus swarar på frågan: till hwilket ändamål?

Jag anſåg dig för min wän.
Minä luulin sinua ystäväkseni.

Anm. Framför ſuffix får kaſus translativus ändelſen kse.

Den der mannen duger icke till ſoldat. Jag fick den här boken till skänks af min wän. Bräden, hwilka husbonden hemtade hem, äro ſå dåliga, att de icke duga till bord och ſtolar. Jag gaf åt mannen två mark till belöning för hans beſwär. Din fader har redan blifwit ſå gammal, att han icke mer duger till husbonde. Hwarföre kom du icke till min hjelp, ehuru du hade lofwat? Jag kom icke ihåg mitt löfte. Det länder dig till nytta, om du följer mitt råd. Min wän, hwilken jag icke har träffat, ſedan han blef friſk, ſkickade åt mig den här boken till skänks.

Minä sain kaksi markkaa palkaksi vaivastani. Sinä et ole ystäväni, jos panet pahaksi, mitä sanon. Se ei ole sinulle miksikään kunniaksi, että ahneudellasi olet tullut rikkaaksi mieheksi. Minun on kova jano. Vedestä, joka on tuossa kiulussa, ei ole juomaksi. Hyödyksesi ei ole lukea sitä kirjaa, jonka sait ystävältäsi lahjaksi. Kun olen saanut työni valmiiksi, niin tulen sinun avuksesi. Minä annan sinulle tämän hyvän kirjan palkaksi siitä, että olet koulussa hyvin lukenut, mitä opettajat ovat antaneet läksyksesi.

95:te lektion.

Jag har arbete ännu för tre dagar.
Minulla on työtä vielä kolmeksi päiväksi.

§ 109. Kasus translativus swarar äfwen på frågan: för el. på huru lång tid?

Jag lånade min bok åt din broder på tre dagar. Grannen har lånat åt mig sin kärra för den här dagen. Emedan regnet icke upphörde, kallade inspektoren folket från åkern och uppsköt arbetet till följande dag. Brofogden kommer till den här byn på twå dagar. Du kan icke få min kärra till låns på så lång tid, som du begärde, ty jag behöfwer den sjelf. Jag har af nöden att flytta till staden. Till sommaren flyttar jag åter på landet. Min broder, som nu är sjuk i staden, slipper icke hem till julen, om han icke blir frisk. Du bör icke lemna till morgondagen, hwad du i dag kan göra.

Siltavouti on luvannut tulla meille yöksi. Isäntä lainasi uudet rattaansa pehtorille täksi päiväksi. Naapurin poika, joka meni pois täältä, vähää ennen kuin te tulitte tänne, uhkasi ruveta sotamieheksi viideksi vuodeksi. Tässä minulla on työtä koko tulevaksi viikoksi, jos en saa ketään avukseni. Minun on pakko jättää työni huomiseksi päiväksi. Kun olemme maanneet vähän aikaa, niin menemme kalaan koko yöksi. Veljeni, joka lupasi mennä kaupunkiin kahdeksi taikka kolmeksi tunniksi, jäi sinne vuorokaudeksi.

Nittiosjunde lektion.

Arbetet räcker till nästa wecka.
Työ kestää tulevaan viikkoon.

§ 110. Kasus illativus swarar på frågan: till hwilken tid?

Du har icke warit hos oß på många weckor.
Sinä et ole ollut meillä moneen viikkoon.

§ 111. Kasus illativus begagnas äfwen, då det gäller att bestämma, inom hwilken tid något icke skett.

Inspektoren, som ser efter folket på åkern, dröjer der ända till aftonen. Jag har icke sett dig på tre dagar. Jag får hålla penningarne, hwilka jag sick till låns af grannen, till nästa wår. Husbonden har icke warit frisk på flere weckor. Wi hafwa icke bott på landet på många år. Till nästa sommar ämna wi likwäl flytta på landet. Wår afsigt är att bo på landet ända till hösten. Får du ditt arbete färdigt till nästa wecka? Nej. Jag har warit sjuk, sedan jag sista gången träffade dig, och har nu på twå dagar icke orkat göra något. I boren gifwa mat åt gubben, som nyß kom in genom dörren, ty på flere dagar har han icke ätit något.

Orpanani, joka toissa-päivänä tuli tänne, ei viivykään täällä tulevaan viikkoon, vaikka minä niin luulin. Hänen on pakko lähteä täältä jo ylihuomenna kaupunkiin, jossa hän viipyy kevääsen asti. Iloista oli, että tulit, kun en ole sinua nähnyt niin moneen päivään. Ukko, joka istuu portailla, on ollut kivuloinen kaiken kesää eikä ole viimeisiin viikkoihin jaksanut tehdä mitään. Minä pyysin toissa-päivänä veljeltäsi rahoja lainaksi syksyyn asti, mutta sain vaan kolmeksi viikoksi. Luultava on, että tätä työtä kestää ei ainoastaan tulevaan kesään, vaan koko tulevaksi kesäksikin.

Nittioåttonde lektion.

Sokea ukko ja hänen naapurinsa.

På stranden af den sjö, som är i skogen en werst från landswägen, bor en bonde och nära hans gård finns en liten koja, uti hwilken ingen på många år har bott. Uti denna koja bodde förut en gubbe, som på sina gamla dagar hade blifwit blind. Gubben hade förut warit snickare i en stad och hade alltid arbetat mycket flitigt. Men efter det han blef blind och icke kunde arbeta mer, flyttade han tillbaka till samma socken, uti hwilken han blifwit född och lät, ehuru många af hans slägtingar gerna wille hålla honom hos sig, ty de höllo mycket af honom, derföre att han alltid hade warit en duglig man, likwäl bygga åt sig en egen koja. Sedan kojan hade blifwit färdig, flyttade gubben i den och beslöt att bo der ända till sin död. Genom flit och sparsamhet hade han äfwen fått ihop förmögenhet så mycket, att han nu, då han icke mer genom sitt arbete kunde förtjena något, på sin ålderdom lefde utan bekymmer för sitt lifs uppehälle. Sina penningar hade gubben gömt under trappan till sin koja och war i den tro, att ingen wiße, hwar de woro. Men hans granne, som hade märkt, hwar penningarne woro, gick en gång om natten under trappan och tog penningarne bort. Då gubben två dagar härefter märkte, att hans penningar woro borta, blef han mycket sorgsen. Han förmodade likwäl, att ingen annan än hans granne hade borttagit penningarne, och började nu att öfwerlägga, huru han skulle få dem tillbaka. Härom öfwerlade han till följande morgon.

Ukko, kun aamulla oli saanut vaatteet päällensä, meni naapurinsa luo, jolle hän nyt näin

kertoi: "Minulla on paljo rahoja, mutta en tohdi pitää niitä töllissäni, sillä pelkään, että joku paha ihminen ryöstää ne minulta pois. Vähän osan rahoistani minä jo olen kätkenyt töllini portaiden alle, ja niitäkin pelkään siellä pitää. Sentähden minä nyt tahdon kysyä sinulta, jonka luulen rehelliseksi mieheksi ja hyväksi ystäväkseni, paikkaa, johon taidan rahojani kätkeä, niin ettei kukaan niitä löydä". Naapuri nyt sanoi: "hyvä on, jos panet kaikki rahasi töllisi portaiden alle, sillä sieltä ei kukaan niitä ymmärrä hakea". Ukko tähän vastasi: "taitaa kyllä niin olla, minä kätkenki kaikki rahani portaiden alle", ja meni, kun oli tämän luvannut, kohta pois. Mutta ennenkuin pääsi kotiin, niin naapuri jo oli ehtinyt viedä rahat, jotka oli ottanut, takaisin portaiden alle, sillä hän luuli, että hänen vielä piti saada ukon kaikki rahat. Mutta ukko, joka nyt löysi rahansa portaiden alta, pani ne taskuunsa, riensi sitte naapurin taloon ja, kun pääsi sinne, niin seisoi porstuaan eikä enää mennytkään huoneesen, vaan pisti päänsä ovesta sisään ja sanoi:

"Joka vähän ylönkatsoo,
se paljon hukuttaa".

98.
Nittionionde lektion.

Husbonden kom såsom sjuk hem.
Isäntä tuli kipeänä kotiin.
Min broder är klockare i staden.
Veljeni on lukkarina kaupungissa.
Jernet förblir hårdt.
Rauta pysyy kovana.

§ 112. Det ord, som betecknar ett tillstånd, en egenskap, för längre eller kortare tid fortfarande hos ett föremål, sättes i kasus essivus. Denna kasus får ändelsen **na** eller **nä**.

Anm. I swenskan utmärkes kasus essivus ofta genom: såsom, i egenskap af.

Jag har ofta träffat dig sorgsen. Jag har icke sett dig glad på länge. Du förblir icke frisk, om du icke wårdar din helsa bättre. Mannen, som nyss kom in genom dörren, har warit målare i den här socken många år. Han börjar i dag att måla sockens kyrka, hwilket arbete, såsom han tror, räcker för nästa wecka. Min broder, som är skollärare i staden, flyttar på landet till sommaren. Gårdens husbonde war sjuk från början af wåren ända till sista weckan. Han hade fallit ned från ett tak och stött sig mot en sten. Gubben, som sitter på en sten bredwid landswägen och röker tobak med en liten pipa, är i egenskap af herde i den här byn. Byns innewånare anse honom, ehuru han är så gammal, ännu för en god herde.

Pitäjän kirkkoherra, jolla nuorena oli ollut heikko terveys, on nyt vanhalla iällänsä pysynyt hyvin terveenä. Hän hoitaakin terveyttänsä tarkasti. Hänen tyttärensä oli joitakuita päiviä sitte pudonnut korkeilta portailta alas ja loukannut itsensä kiveen, josta syystä hän nyt makaa kipeänä. Maalari, joka viipyy meillä vielä tulevaan viikkoon, lupasi maalata isäni huoneitten seinät keltaisiksi, mutta ovet ja ikkunat valkoisiksi. Mies, joka istuu portailla ja polttaa tupakkaa pitkällä piipulla, on ollut pehtorina pitäjän kirkkoherralla jo monta vuotta. Tulevaksi vuodeksi hän rupee

pehtoriksi katteinille, jonka talo on vähän matkaa tästä kylästä. Isä sanoi pojallensa, jonka lähetti kouluun: "jos sinä tahdot tulla hyväksi ihmiseksi, niin sinun pitää harjoittaa itseäsi hyviin tapoihin, olla kuuliainen ja lukea ahkerasti, sillä

minkä nuorena oppii,
sen vanhana muistaa".

99.

Hundrade lektion.

I näſta ſöndag hafwa wi ämnat gå i kyrkan.
Tulevana sunnuntaina olemme aikoneet mennä kirkkoon.

§ 113. Det ord, ſom betecknar den beſtämda tiden, då något ſker, ſättes i kaſus eſſivus.

I näſta måndag hafwa wi ämnat reſa till ſtaden, men om wädret är fult i måndag, ſå uppſkjuta wi wår reſa till tisdagen. Onsdagen och thorsdagen dröja wi i ſtaden, om fredagen reſa wi derifrån, ty wi måſte wara hemma till lördagen. Befallningsmannen, hwars gård brann under ſiſta höſten, har hela wintern bott hos ſin broder, ſom bor midtemot oß på andra ſidan om landswägen. Då wi i ſiſta thorsdags woro hos eder granne, hos hwilken då äfwen många andra gäſter woro, frågade någon i ſällſkapet af grannens gamle fader, om lifwet icke redan war för honom tungt och ledſamt. Härtill ſwarade gubben: "jag har icke ſkäl att klaga öfwer min ålderdom, ty jag har icke illa tillbringat min ungdom".

Talvella sataa lunta. Viimeisenä talvena satoi paljo lunta. Keväällä, kun ilma tulee lämpöi-

seksi, lumi sulaa maasta. Tänä keväänä ilma on ollut niin kylmää, että lumi ei vielä ole sulannut maasta. Veljeni, jonka jo maanantaina piti lähteä kaupunkiin, on jättänytki reisunsa torstaiksi. Tulevana lauvantaina hän on luvannut palata kaupungista setänsä seurassa, joka kesäksi muuttaa maalle. Eräs köyhä akka tuli viimeisenä perjantaina myllärin taloon, joka on toisella puolella koskea, niin myöhään että talon väki jo makasi. Akka, kun ei enää päässytkään tupaan, sillä ovi oli lukossa ja avain lukosta pois, pani maata keskelle portaita ja sanoi itseksensä:

"taivas köyhän kattona,
maantie permantona".

Hundraförsta lektion.

Jag är yngre än du.
Minä olen nuorempi kuin sinä.

§ 114. Nominativus sing. får i komparativus ändelsen **mpi.**

En af männen, yksi miehistä.
Någon af oß, joku meistä.

Den der mindre boken har kostat en mark. Den här större boken kostade tre mark. Den nya wägen, som leder härifrån till staden och som blef färdig under sista hösten, är fyra werst kortare än den förra. Luften är i dag klarare än den har warit på flere dagar. Någon af gossarne, hwilka lekte på gården, kastade en sten in genom fönstret. Björken, som wexer bredwid trappan, är högre och wackrare än tallen, som wexer nära brunnen. Någon

af eder bör föra den der gossen hem till hans föräldrar. Hwar och en, som känner den här gossen, har sagt, att han blir en duglig man. Min yngre broder, som är prest i staden, ämnar i nästa sommar fara till utlandet och dröja der ett år.

Nuorempi sisareni, joka oli kipeänä, kun viimeisen kerran kävitte meillä, on jo tullut terveeksi. Kukka, joka kasvaa ruukussa äitini kamarin ikkunalla, on minun mielestäni kauniimpi kuin tuo kukka, josta olet maksanut niin korkean hinnan. Minä olen ilokseni havainnut, että teillä jokaisella on sama ajatus tästä asiasta kuin minulläki. Tänäpänä on lämpöisempi kuin eilen. Jonkun teidän palvelijoistanne tulee saattaa tätä vierasta miestä kirkkoherran luo.

101.

Hundraandra lektion.

Jag har fått den här blomman af min yngre syster. Minä olen saanut tämän kukan nuoremmalta sisareltani.

§ 115. De öfriga kasus få i komparativus **mpa** el. **mpä** emellan kasusändelserna och ordets stam.

Din tafla är bättre än min. Min fader har lofwat köpa åt mig en större och bättre tafla. Du bör blifwa flitigare, eljest har du icke mycken nytta deraf, att du går i skola. Gubben ämnar göra ett längre skaft i sin yxa. Han har köpt åt sig en ny yxa, som är mycket hwassare än den, som han hade förut. Jag köpte af den rike mannen, som nu spatserar på landswägen med sin yngre dotter, en tunna och fem kappar råg. All spannmål har warit dyr i

år. Wattnet uti eder brunn har blifwit grumligare än förut.

Tuo säkki, joka on aitan portailla on sekä leveämpi että pitempi kuin se, jonka jo kannoitte aitasta rekeenne. Kuinka paljo jyviä tuossa leveämmässä ja pitemmässä säkissä on? Siinä on jyviä kymmenen kappaa toista tynnyriä. Minkätähden jyvät nyt ovat niin kalliina? Sentähden, että jyviä on vähä. Tämä pienempi poika voitti tuon isomman pojan juoksussa. Onko tuo mies, joka kävelee puutarhassa nuoremman sisaresi kanssa, teidän enonne? On. Parempaa vettä kuin tämä en koskaan ole juonut.

102.
Hundratredje lektion.

Du är äldre än jag.
Sinä olet vanhempi kuin minä.
Din broder är ödmjukare än du.
Veljesi on nöyrempi kuin sinä.

§ 116. I twåstafwiga ord förwandlas vokalerna **a** och **ä** framför komparativens ändelse till **e**.

Gubben, som nu wandrar på ängen, berättade för oß i går, att korpen är swartare än andra foglar. Han sköt nyligen en korp med min äldre broders nya bössa. Har du icke betalat mera än halfannan mark för din nya kälke? Nej. För billigare pris kan du icke få en sådan kälke. Har du redan skrunnit med den kälken, hwilken du fick af min äldre broder? Jo. Eder brunn är djupare än wår. Grannen, som beledsagade den der främmande

mannen hit, sade, att wädret icke blir kallare, förrän winden wänder sig. Det länder dig till stor heder, att du förstår att wara ödmjuk mot hwarje menniska. En ödmjukare man än din fader har jag aldrig sett. Ett barn bör wara tyst, då äldre menniskor tala.

Sinä kasvat pitemmäksi kuin vanhempi veljesi. Lähteessä, joka on teidän puutarhassanne on kylmempää vettä kuin meidän kaivossamme. Tässä kaivossa on parempaa vettä kuin tuossa syvemmässä kaivossa. Ukko kaivaa ojaa syvemmäksi. Oletko ollut kipeänä, koska olet tullut laihemmaksi? Olen. Jos ette ole äänettä, niin isäntä, joka on toisessa huoneessa, suuttuu. Ilma ei ole tullut sen lämpöisemmäksi, vaikka tuulikin on kääntynyt. Sinun pitää istua suorempana kuin nyt istut. Jos mielesi tekee, niin saat liukuella vanhemman veljeni kelkalla. Minä sain tämän paremman kelkan halvemmalla hinnalla kuin tuon huonomman.

103.

Hundrafjerde lektion.

Byns största hemman brann.
Kylän isoin talo paloi.
Min äldste broder är i skolan.
Vanhin veljeni on koulussa.

§ 117. Nominativus sing. får i superlativus ändelsen **in.**

§ 118. Vokalerna **a, ä, e, i** bortfalla framför superlativens **i.**

Gårdens sämsta häst står framför stallet. Gårdens bästa häst, hwilken drengen nyß hemtade hem

från ängen, sprang genom porten, som war öppen, på landswägen. Husbondens hwassaste yxa är på bänken. Hans slöaste yxa är utan skaft. Den äldste af gossarne, hwilka slå boll på gården, är tio år gammal. Den yngste gossen är fem år gammal. Denna är den längsta och bredaste af stadens gator, ehuru den icke är den wackraste. Den här flickan är den lydigaste af alla edra barn. Den flitigaste af alla de gossarne, hwilka äro i skolans andra klaß, har blifwit sjuk.

Tuo talo, jota lähellä näette kaksi kaunista puuta, on isoin tämän kylän taloista. Parain veitseni, jonka sain lahjaksi vanhemmalta veljeltäni, hukkui puutarhaan. Tämä on kylän syvin kaivo. Järvi, johon tuo virta juoksee, on pisin ja levein kaikista tämän pitäjän järvistä. Poika, joka heittää pallia pihassa paimenen pojan kanssa, on nuorin veljeni. Vanhin veljeni, joka nyt istuu tuvan penkillä ja kutoo verkkoa, on luvannut lähteä huomenna naapurin nuoremman pojan seurassa kaupunkiin, johon suorin matka on neljä virstaa toista peninkulmaa.

Hundrafemte lektion.

Männen sätta det torraste höet i den största ladan. Miehet panevat kuivimmat heinät isoimpaan latoon.

§ 119. De öfriga kasus få i superlativus **impa** eller **impä** emellan kasusändelserna och ordets stam.

Grannen sålde sin sämsta häst åt byns smed. Byns smed betalade för grannens sämsta häst hundra mark. Gubben kastade sin slöaste yxa under

bänken. Min äldre broder tappade sin hwassaste knif på ängen. Den största och bredaste ladans tak är sönder. Den arga bässen, som nu står wid brunnen, stångade gårdens äldsta dotter. Om i, gossar, gören illa åt de små lammen, hwilka äro på gården, så förtjenen i straff. Kommer du med mig till byn? Jag hinner icke nu komma, ty jag måste föra wägkost åt min yngsta syster, som wallar fåren i skogen.

Niityn isoimman ladon vieressä kasvaa kaksi kaunista koivua. Talon isäntä sai huonoimmasta viikatteestansa, jonka myi myllärin vanhimmalle pojalle, kaksi markkaa. Talon vanha ukko kaitsee lampaita metsässä. Hän jätti isomman oinaan ja pienimmät karitsat kotia, kun tänä aamuna meni metsään. Nuorin sisareni lupasi antaa kauniimman kukkansa lahjaksi naapurin vanhemmalle tyttärelle. Virta, joka juoksee tämän kylän ohitse, on syvimmässä paikassa kuusi syltä ja kaksi kyynärää syvä.

185.

Hundrasjette lektion.

Spanmålen har blifwit billigare.
Jyvät ovat tulleet halvemmiksi.
Också från byns djupaste brunnar har wattnet uttorkat.
Kylän syvimmistäkin kaivoista on vesi kuivanut.

§ 120. I de ord, hwilka sluta med **mpa** eller **mpä**, bortlemnas vokalerna **a** och **ä** framför pluralis **i**.

Dagarne hafwa blifwit längre. Nätterna hafwa blifwit kortare. Marken och träden blifwa grönare dag för dag. Den der gossen som slår boll på gården med begge mina äldre bröder, är kyrkoherdens

yngſte ſon. Om i gån ut, då dagg finnes i gräſet, ſå blifwa edra ſkor wåta. Gårdens wärdinna, ſom nyß kom hem från ſtaden, gick, juſt då wi körde genom porten på gården, med begge ſina yngſta döttrar i trädgården, hwareſt de ämna wattna ſåwäl blommorna ſom ock de öfriga wäxterna.

Eilen iltana, kun tulin niityltä kotia, oli maa kasteessa, niin että kenkäni kastuivat. Ne eivät ole kuivaneet vieläkään. Korkeimpien vuorien kukkuloilla on aina lunta. Järven rannalla vähän matkaa kylästä on kaksi hyvää taloa. Molempien talojen isännät ovat usein riidelleet maittensa rajoista. Tuo köyhä ukko ei saanutkaan apua teidän vanhemmiltanne, vaikka pyysi. Moni, joka elää onnellisena ja rikkaana tässä mailmassa, unhottaa usein, että on köyhiäki, jotka tarvitsevat onnellisempien ja rikkaampien apua.

Hundraſjunde lektion.

Uutelias poika.

Gosſen, ſom nyß kom hit med ſina föräldrar, har för några dagar ſedan kommit hem från ſtaden, hwareſt han går i ſkola, ty terminen har redan ſlutats. Denne gosſe, ſom nu är tio år gammal, har två år gått i ſkola och under hela denna tid warit mycket flitig och eljeſt uppfört ſig wäl, ſå att föräldrarne hafwa haft mycken glädje af honom. Lärarne hafwa anſett honom för ſkolans flitigaſte gosſe. Men ſåſom yngre hade han den oſeden att wara mycket nyfiken. Om han hörde, att någon talade i

rummet, så stannade han bakom dörren och lyßnade, om han såg, att någon gick på landswägen, så sprang han dit och wille weta, hwem det war. Allt, hwad han såg, fingrerade han, men brydde sig aldrig om att sätta det tillbaka på sin plats. Genom denna sin nyfikenhet förorsakade han många ledsamheter såwäl åt sina föräldrar som ock åt andra. Straff fick han nog flera gånger, men deraf blef han icke bättre.

Tällä pojalla on kaksi vanhempaa sisarta. Nämät tytöt, jotka usein olivat nähneet harmia veljensä uuteliaisuuden tähden, päättivät kerran rangaista veljeänsä hänen pahasta tavastansa. Eräänä iltana, jona talossa oli vieraita, tytöt menivät puutarhaan ja tekivät siellä kauniin kukkakimpun. Kukkien joukkoon he panivat nokkosia. Kukkakimpunsa he sitte toivat saman huoneen ikkunalle, jossa vieraatkin olivat, ja olivat sen tuskin sinne ehtineet tuoda, ennenkuin heidän veljensä jo tempasi sen ikkunalta ja alkoi sitä hypistellä ja haistella. Nokkoset nyt polttivatki poikaa nenään. Joku vieraista, jolle tytöt olivat kertoneet tuumansa, kun näki, että poika vesi silmissä hieroi nenäänsä, vielä kysyi, miltä kukat tulivat? Poika kuitenkaan ei mitään vastannut, vaan meni, kun havaitsi, että muut vielä tekivät hänestä pilkkaa, ovesta ulos ja istui portaille. Mutta nokkoset olivatki pojalle sellaiseksi rangaistukseksi, että hän tämän perästä heittiki pahan tapansa pois.

"Vähässä paljo seisoo".

107.

Hundraåttonde lektion.

Siltavouti ja pehtori.

En man, som förut hade warit skräddare och då warit ansedd för en klok och eljest duglig man, blef sedermera brofogde i samma socken, uti hwilken han hade blifwit född. Men derefter blef han så högmodig, att han knappt helsade på sina gamla wänner, då han träffade dem. En dag hände, att han mötte en inspektor på en bro, som war så smal, att de icke kunde köra förbi hwarandra. Då de nu woro midt på bron, wille ingendera lemna rum åt den andra, ty inspektoren, som hade blifwit förargad på brofogden för hans högmods skull, beslöt nu att icke lemna rum åt honom, som åter å sin sida höll det för inspektorens skyldighet. Då de nu en liten stund helt tyst hade betraktat hwarandra, tog brofogden till ordet och sade: "jag trodde att inspektoren skulle förstå så mycket som att lemna rum åt mig, men jag märker nu, att det icke så förhåller sig; inspektoren lär icke förstå, att jag är en betydande man i socken". Inspektoren swarade: "kan wara, att jag icke detta förstår; men det förstår jag, att en uppsyningsman öfwer menniskor är mera betydande än en uppsyningsman öfwer landswägar och broar, och derföre håller jag mig äfwen för en större herre än någon brofogde". Då brofogden nu förnam, att inspektoren icke ämnade lemna rum åt honom, sade han: "jag har tid att wänta, jag har här godt tillfälle att läsa dagens tidning, hwilken jag icke hann läsa, förrän jag reste hemifrån", och tog, efter det han hade sagt detta, tidningen ur sin ficka och började läsa.

Pehtorin, jonka työnä oli katsoa väen perään, joka teki heinää niityllä, ei ollutkaan pakko lähteä sillalta pois, sillä niitty oli niin lähellä, että hän sillaltaki hyvin taisi katsoa väen perään. Sentähden hän pitiki sopivana olla sillalla. Hän istui huoletta rattaissansa, otti piipun taskustansa ja alkoi polttaa tupakkaa. Näin kului tunti aikaa. Siltavouti, kun oli lukenut sanomalehtensä loppuun, sanoi pehtorille: "olethan sinä vielä nytki samalla paikallasi". Pehtori tähän vastasi: "mies se, joka paikkansa pitää", ja kun siltavouti nyt aikoi panna sanomalehden taskuunsa, niin pehtori sanoi hänelle: "nyt luulen sopivaksi, että annat sanomalehden minulle, niin että minäkin saan sitä lukea". Siltavouti nyt suuttui, pisti sanomalehden taskuunsa ja sanoi: "olet pehtori niinkuin oletki, mutta minä kuitenkin pidän sinua niin tyhmänä, etten enää tahdo sanaakaan sinun kanssasi puhua", ja ajoi, kun oli tämän sanonut, sillalta takaisin ja meni tiehensä.

"Maassa maan tavalla taikka maasta pois."

118.

Hundranionde lektion.

Orpopoika.

Lahden pohjassa ihan rannan äyräällä oli iso ja komea talo, jossa asui eräs ylhäinen herra. Tämän ison ja komean talon ja vielä muuta tavaraa paljon hän oli perinyt isältänsä. Hän oli niitä onnen lapsia, joilla on yltäkyllin, mitä tarvitsevat, jotka elävät hyviä päiviä eivätkä tarvitse levätä töistänsä eikä vaivoistansa. Rikas kun oli,

menetti hän paljon rahoja huvituksiinsa ja kartanonsa kaunistamiseksi, mutta köyhille ja vaivaisille ei hänellä koskaan ollut vähääkään antaa. Eräänä kauniina kesäiltana, jona tämä herra istui portaillansa ja luki sanomalehteä, tuli köyhä orpopoika pihaan ja istui maahan aidan viereen. Poika oli tuskin tähän ehtinyt, ennenkuin herra jo portailta kovalla äänelle hänelle sanoi: "sinun pitää paikalla lähteä pois, sillä tässä ei ole mikään vaivaishuone". Talon vanha ruoti-ukko, joka kuuli nämät sanat, meni herran luo ja lausui hänelle näin: "Te kaunistatte kaikella tavalla kartanoanne. Sen kaunistamiseksi te panette tavaroistanne paljon. Te elätte aikanne, kuolette ja muutatte toiseen elämään, mutta kartanonne kuitenkin jää tänne. Onnellisempi teille siis on, jos teette tavaroillanne hyvää lähimmäisillenne, jos autatte köyhiä ja vaivaisia, sillä niinmuodoin rakennatte itsellenne pysyväisen asunnon taivaassa". Nämät ukon sanat liikuttivatki herran sydäntä niin, että hän ei enää laskenutkaan orpopoikaa pois talostansa, vaan otti hänen kasvattipojaksensa, oli hänelle aina hyvä, kasvatti ja piti häntä ihan kuin omia lapsiansaki.

"On onni orvollaki,
vaivaisellaki Jumala."

Ordbok.

57.

Tämä, den här, denne (tämän, tätä tälle, plur. nämät, näitten, näitä, näille o. s. w. Maksan, jag betalar. Sormi (-e), finger. Sormus (-ukse), ring. Kulta, guld. Kultaseppä, guldsmed. Välistä, emellanåt, stundom. Viikko, wecka. Nimismies, befallningsman. Itse, sjelf.

58.

Luistelen, jag skrinner. Luistin (-ime), skridsko. Tiedän, jag wet. Sellainen, sådan. Toinen, den andre, ene. Tupakka, tobak. Piippu, pipa.

59.

Tuo, den der, (plur. nuo, noitten, noita o. s. w.) Kuka (plur. kutka), hwem, hwilken. Kenen, hwems (ketä, kellä, plur. keitten, keitä, keillä o. s. w.) Missä, hwar. Mistä, hwarifrån. Miksi, hwarföre. Kuva, bild. Kuvakirja, bilderbok.

60.

Oikein, rätt. Jään, jag qwarblifwer. Pullo, flaska. Läkki, bläck. Tolppo, bläckhorn. Pöytälaatikko, bordslåda. Mihin, hwart. Muu, en annan. Sären, jag söndrar. Yhteen, tillsammans. Se, sen, sitä, siinä, siitä, siihen, sillä, siltä, sille, plur. ne, niitten, niitä, niistä o. s. w.

61.

Sakea, grumlig. Tyyni (-e), lugn. Joka (oböjligt), hwarje. Joka päivä, hwarje dag. Moni (-e), mången. Kerron, jag berättar. Kertomus (-kse), berättelse. Aikomus (-ukse), afsigt.

62.

Läksy, lexa. Helmi (-e), perla. Orpana, kusin. Lähetän, jag skickar. Aukasen, jag öppnar. Portti, port.

63.

Liikutan, jag rör. Hiukset, hår. Harmaa, grå. Autan, jag hjelper. Nälkä, hunger. Lähimmäinen, nästa. Sydän (-dämen), hjerta. Kovin, mycket.

64.

Oppi, lärdom. Opin, jag lär mig. Opetan, jag lär. Opet-

taja, lärare. Oppilas (-laa), lärjunge. Kieli, tunga, språk. Suomi (-e). Finland, finska. Kernaasti, gerna. Kuulustan, jag förhör.

65.

Vaatteet (-tee), kläder. Lyhyt (-ye), kort. Veri (-e), blod. Nenä, näsa. Pistän, jag sticker. Sanomalehti, tidning. Lahjoitan, jag skänker. Taikka, eller. Sama, samma.

66.

Juuri, just. Ikä, ålder, lifstid. Ruutu, ruta. Syy, orsak, anledning. Pakana, hedning. Tieto, kunskap. Pyhä, helig. Oikea, rätt, sann. Jumala, Gud. Eikä, ejheller, och icke. Yhtä, lika. Kaikki, all, alla.

67.

Kristitty, kristen. Tottelen, jag lyder. Paikka, ställe, plats. Muistan, jag minnes, kommer ihåg. Kadun, jag ångrar. Nuori, ung. Nuoruus(-uute), ungdom. Kuuntelen, jag lyßnar, hör på. Tarkasti, uppmärksamt, omsorgsfullt. Pahasti, illa. Vietetty, anwänd. Taitamattomuus(-uute), okunnighet.

68.

Kapea, smal. Asia, sak, ärende. Tärkeä, wigtig. Katu, gata. Vasikka, kalf. Harakka, skata. Höyhen, fjäder. Sekä — että, både — och.

69.

Perho, fjäril. Korea, grann. Pääskyinen, swala. Ruoho, gräs. Asunto, boning. Pehmeä, mjuk. Sopiva, paßlig. Ylpeilen, jag högmodas. Kokoilen, jag samlar. Luulen, jag tror.

70.

Muurahainen, myra. Seura, sällskap. Ihastelen, jag beundrar. Ruma, ful. Ylpeä, högmodig. Tyhmä, dum. Vitsa, ris. Paranen, jag blir bättre.

71.

Laidun (-tume), betesmark. Tarpeeksi, tillräckligt. Piika, piga. Huolin, jag bryr mig om. Ruokin, jag matar. Kuokin, jag gräftar. Väsyn, jag tröttnar. Voima, kraft, styrka.

72.

Kutsun, jag kallar. Raapin, jag skrapar. Terävä, hwaß, Kynsi(-te), nagel, klo. Kuono, nos. Ärisen, jag morrar. Näytän, jag wisar. Hammas (-mpaa), tand. Lähellä, nära (fordrar partitivus) läheltä, lähelle. Siksikun, tilldeß. Palkka, lön. Tänäpänä, i dag.

73.

Jänis (-ikse), hare. Ajan takaa, jag jagar efter. Pikaisesti, snabbt. Noukin, jag plockar. Marja, bär. Kypsi

(-e), mogen. Tapahtuu, det händer. Tapaus (-ukse), händelse. Perästä, efter.

74.

Tosi (-e), sanning. Onni (-e), lycka, lott. Onnellinen, lycklig. Tyytyväinen, nöjd. Uni (-e), sömn. Lupaus (-ukse), löfte. Levoton (-ttoma), orolig. Loppu, slut. Unhotan, jag glömmer. Unhotus (-ukse), glömska. Valitan, jag klagar. Toimitan, jag uträttar, ombestyr. Kyllä, nog.

75.

Väki (-e), folk. Liian, alltför. Harava, räfsa. Haravoitsen, jag räfsar. Palkitsen, jag belönar. Palkinto, belöning. Koetan, jag försöker. Ansaitsen, jag förtjenar. Havaitsen, jag märker, förnimmer. Ajattelen, jag tänker. Ajatus (-ukse), tanke. Painava, tung.

76.

Päätän, jag beslutar. Ahneus (-ute), snålhet. Ainoastaan, allenast. Syöksen, jag rusar. Päällä, päälle, på. Viisas (-saa), wis, klok. Villitsen, jag förwillar. Hiivin, jag smyger mig. Noukka, näbb. Paisti, stek. Kolo, håla. Henki (-e), lif.

77.

Sota, krig. Sotamies, krigsman, soldat. Tunti, timme. Vuorokausi (-te), dygn. Virsi (-te), psalm. Onki (-e), metkrok. Matka, resa, wägalängd. Luokka, klass. Ensimmäinen, den första. Viimeinen, den sista.

78.

Ainoa, enda. Taistelen, jag kämpar. Synnyn, jag föds. Muisto, minne. Kadon, jag förswinner. Tuskin, knappt. Muuten, eljest.

79.

Lopetan, jag slutar. Aurinko, sol. Nukun, jag somnar. Rankaisen, jag straffar. Rangaistus (-ukse), straff. Täytän, jag uppfyller. Velvollisuus (-uute), pligt. Suru, sorg. Kuusi (-se), gran. Paremmin, bättre.

80.

Sittekun, efter det, sedan. Etenki, isynnerhet. Ihastun, jag förtjusas hänryckes. Vihdoin, slutligen. Kuolema, död. Hauta, graf. Varjo, skygd, skugga. Rakastan, jag älskar. Vihollinen, fiende. Rehellinen, redlig. Säästän, jag skonar. Täysi (-e), full. Voitan, jag winner, besegrar. Estän, jag hindrar. Istutan, jag planterar. Hyödyllinen, nyttig.

81.

Vieras (vieraha), främmande, gäst. Kaunis (kaunihi), wac-

ker, skön. Kirves (kirvehe), yxa. Ruumis (ruumihi), kropp. Porsas (porsaha), gris. Lätti, stia. Ruukku, kruka. Äsken, nyss.

82.

Vene (venehe), båt. Huone (huonehe), rum. Viikate (viikattehe), lia. Lähde (lähtehe), källa. Paiste (paistehe), sken. Paistan, jag steker, skiner. Kalve (kalvehe), skugga. Niitän, jag slår hö.

83.

Puhdas (-taa), ren. Likainen, oren. Siivon, jag städar. Terve (-vee), frisk. Terveys (-yte), helsa. Hoidan, jag sköter, vårdar.

84.

Kirkas (-kkaa), klar. Taivas (-vaa,) himmel. Portaat, trappa. Kirje (-jee), bref. Tuikan, jag tindrar. Lakastun, jag vissnar, aftynar.

85.

Puoli (-e), sida, half. Puolitoista, halfannan. Ohitse, förbi, (med genet). Keskellä, midt på, i. Keskenänsä, sinsemellan. Puhe (-hee), tal. Seiväs (-pää), stör. Raskas (-kaa), tung. Aita, gärdesgård. Eväs (-vää), wägkost. Kiire (-ree), bråd, brådska. Ehdin, jag hinner. Tynnyri, tunna. Vahvistun, jag stärkes.

86.

Lupaan (lupata), jag lofwar. Palaan (palata), jag återwänder. Edeltäkäsin, på förhand. Avaan (avata), jag öppnar. Lepo, hwila. Lepään (lepätä), jag hwilar. Hetki (-e), stund.

87.

Seuraan, jag följer. Kevä (-vää), wår. Sulaan, jag smälter. Sirppi, skära. Leikkaan, jag skär. Ruis (-kii), råg. Halpa, billig. Hinta, pris. Hylkään, jag förkastar, öfwergifwer. Neuvon, jag råder, underwisar.

88.

Hakkaan, jag hugger. Pian, fort, snart. Vastaan, jag swarar. Kysymys (-kse), fråga. Herään, jag waknar. Makaan, jag sofwer. Tapaan, jag träffar. Tapa, sed, wana, sätt. Vasta, först. Moneen aikaan, på länge.

89.

Sisään, in. Veräjä, grind. Pohja, botten. Rako, spricka. Vastapäätä, (med part.), midtemot. Hyppään, jag hoppar. Tempaan, jag ryckер.

90.

Nuora, rep. Sokea, blind. Talutan, jag leder. Palvelen, jag tjenar. Palvelija, tjenare. Palvelus (-ukse), tjenst. Osaan, jag kan. Onnistun, jag lyckas.

91.

Pelkään, jag fruktar. Hukkaan, jag förlorar, tappar. Luultava, trolig. Kivulloinen sjuklig. Saapas (-ppaa), stöfwel. Asukas (-kkaa), innewånare. Pyydän anteeksi, jag begär om förlåtelse. Rikos (-kse), förbrytelse. Lepyn, jag försonas.

92.

Ylhäinen, förnäm. Rikas (-kkaa), rik. Rikkaus (-ute), rikedom. Paitsi, utom. Maatila, landtgods. Tavara, förmögenhet. Sisu, sinne. Itsepäinen, egensinnig, enwis. Juonikas (-kkaa), nyckfull. Sopu, endrägt. Tavallisesti, wanligt. Väärin, orätt. Rupeen, jag begynner, inlåter mig.

93.

Valkeus (-ute), ljus. Pimeys (-yte), mörker. Pimeämpi (-mpä), mörkare. Muutun, jag förwandlas. Lämpöinen, warm. Suoja, skygd, skjul. Uhkaan, jag hotar. Sade regn. Selkeä, klar. Lakkaan, jag upphör. Pilvi (-e), moln. Kappale (-lee), stycke. Kauppa, handel. Valmis (-mii), färdig.

94.

Juoma, dryck. Jano, törst. Vaiva, möda, beswär. Hyöty, nytta, gagn. Kelpaan, jag duger.

95.

Laina, lån. Lainaan, jag lånar. Rattaat, kärra. Pehtori, inspektor. Siltavouti, brofogde. Tuleva, följande, nästa. Minun on pakko, jag nödgas, är twungen.

96.

Kestän, jag håller ut, räcker. Katson perään, jag ser efter. Asti, ända till. Ylihuomenna, i öfwermorgon. Toissa päivänä, i förrgår.

97.

Virsta, werst. Eräs (-erää), en wiss. Talonpoika, bonde. Säästäväisyys (-te), sparsamhet. Elatus (-ukse), uppehälle. Joku, (jonkun, jotakuta o. s. w.), någon. Tuumin, jag öfwerlägger. Kätken, jag döljer. Ryöstän, jag röfwar. Osa, del. Luulo, tro, förmodan. Ylönkatson, jag öfwerser, föraktar. Hukutan, jag förlorar, förstör.

98.

Pysyn, jag hålles, förblir. Maalaan, jag målar. Maalari, målare. Alku, början. Putoon, jag faller. Loukkaan, jag stöter. Harjoitan, jag öfwar. Kuuliainen, lydig.

99.

Sunnuntai, söndag. Maanantai, måndag. Tiistai, tisdag. Keskiviikko, onsdag. Torstai, thorsdag. Perjantai, fredag.

Lauvantai, lördag. Reisu, resa. Elämä, lefnad. Ikävä, ledsam. Permanto, golf.

100.

Jokainen, hwar och en. Entinen, förra (som tillförene warit). Ulkomaa, utland. Saatan, jag beledsagar.

101.

Parempi, bättre. Pitempi, längre. Kappa, kappe. Kävelen, jag spatserar. Jyvät, spanmål, säd. Kallis (-lii), dyr. Juoksu, språng, springande.

102.

Nöyrä, ödmjuk. Korppi, korp. Enemmän, mera. Sen, desto. Kelkka, kälke. Liukuelen, jag skrinner. Käännyn, jag wänder mig. Äänettä, tyst.

103.

Pisin, längst. Parain, bäst. Penkki, bänk. Palli, boll. Peninkulma, mil. Tylsä, slö.

104.

Sata, hundra. Oinas (-naa), gumse, bässe. Lammas (-mpaa), får. Karitsa, lamm. Kaitsen, jag wallar.

105.

Kuivan, jag torkar, uttorkar. Kaste (-tee), dagg. Kastan, jag wattnar. Kastun, jag blir wåt. Päivä päivältä, dag för dag. Molemmat, begge, Kasvi, wäxt. Raja, gräns. Mailma, werld.

106.

Uutelias, nyfiken. Uuteliaisuus (-uute), nyfikenhet. Käytän itseäni, jag uppför mig. Paha tapa, ofed. Hypistelen, jag fingrerar. Saatan, jag förorsakar. Harmi, ledsamhet förtret. Kukkakimppu, blombukett. Nokkonen, näßla. Haistelen, jag luktar på. Tuuma, företag. Hieron, jag gnider. Pilkka, gäck.

107.

Sittemmin, sedermera. Pidetty, ansedd. Tervehdän, jag helsar. Toinen toistansa, hwarandra. Kumpikin, hwardera. Tila, plats, rum. Ylpeys (-te), högmod. Päällysmies, uppsyningsman. Arvokas (-kaa), betydande. Otan puhuakseni, jag tager till ordet. Tilaisuus (-uute), tillfälle. -Han (hän), ju. Lausun, jag yttrar.

108.

Orpo, fader- och moderlös. Äyräs (-rää), brant. Komea, ståtlig, förträfflig. Perin, jag ärfwer. Yltäkyllin, i öfwerflöd. Vaivainen, nödlidande, eländig. Vaivaishuone, fattighus. Menetän, jag låter gå, förstör. Huvitus (ukse), nöje. Kaunistan, jag försönar. Kaunistaminen, försönande. Ruoti-ukko, rotegubbe. Niinmuodoin, sålunda. Pysyväinen, stadigwarande. Kasvatan, jag uppfostrar. Kasvattipoika, fosterson.

Suom. kiel. 35 e 2
Köckström